

# ÅRSMELDING 2017



**FOLLDAL  
KOMMUNE**



# Innholdsfortegnelse

---

<b>1 FORORD .....</b>	<b>3</b>
<b>2. ORGANISERING .....</b>	<b>4</b>
2.1 POLITISK ORGANISERING 2015 – 2019 .....	4
2.2 ADMINISTRATIV ORGANISERING .....	6
2.3 ETISK STANDARD .....	7
2.4 LIKESTILLING .....	7
<b>ANSATTE: .....</b>	<b>7</b>
2.5 HELSE, MILJØ OG SIKKERHET .....	9
2.6 INTERNKONTROLL .....	10
2.7 TILSYN I 2017 .....	11
2.8 AVVIK .....	11
2.9 BEREDSKAP .....	11
<b>3. ØKONOMISKE NØKKELTALL .....</b>	<b>12</b>
3.1 BRUTTO LANGSIKTIG LÅNEGJELD .....	13
3.2. SKATT, TILSKUDD, RENTER, AVDRAG .....	14
3.3. FINANS .....	15
3.4 BEFOLKNINGSUTVIKLING .....	16
<b>4. DRIFT .....</b>	<b>17</b>
4.1 RÅDMANN .....	17
4.2 SKOLE .....	21
4.3 FOLLDAL BARNEHAGE .....	28
4.4 HELSE, REHABILITERING OG OMSORG (HRO) .....	32
HELSEAVDELINGEN: .....	34
INSTITUSJON .....	35
HJEMMETJENESTEN: .....	37
MILJØ- OG OPPFØLGINGSTJENESTEN (MOT) .....	39
KJØKKEN/VASKERI: .....	40
4.5 NAV FOLLDAL .....	45
4.6 SERVICE OG KULTUR .....	49
4.7 TEKNISK, LANDBRUK OG UTVIKLING .....	54
<b>6. INTERKOMMUNALT SAMARBEID .....</b>	<b>61</b>

# 1 FORORD

---

Rådmannen i Folldal legger med dette fram årsmelding og regnskap for 2017. Etter Kommune-lovens § 48 skal kommunen for hvert år utarbeide årsmelding og årsregnskap. Sammen med årsregnskapet er årsmeldingen en viktig tilbakemelding fra administrasjonen til kommunestyret om kommunens drift og investeringer. I årsmeldingen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultater av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt andre forhold av vesentlig betydning for kommunen.

Årsmeldingen for 2017 har omtrent samme utforming som tidligere år. Årsmelding for 2017 viderefører praksisen med utviklingsrapport på landbruk. Rapport fra næringsjefen for 2016 og 2017 er behandlet som egen sak i kommunestyret. Det er derfor ikke noen detaljert rapport om næringsutvikling i dette dokumentet. Bruk av næringsfond og kraftfond fremgår av notene til regnskapet. Det er fra 2016 innarbeidet rutiner for egen tilstandsrapport for skolen. Kommunestyret har uttrykt ønske om oversikt over aktiviteter i samarbeid med frivilligheten på Folldal bo- og servicesenter. Den er lagt inn i meldingen.

Det er foretatt to budsjettjusteringer i 2017. Avvik i forhold til justert budsjett er kommentert i årsmeldingen under hver enkelt enhet. Det var også nødvending med en justering i forhold til vedtatte investeringer, da flere av disse måtte skyves ut i tid. Oversikt over investeringer er tatt med i årsmeldingen samt vedlagt regnskapet.

I 2017 er det igangsatt og gjennomført både små og store investeringsprosjekter. Det er ferdigstilt 6 nye omsorgsboliger, og miljø- og oppfølgingstjenesten har flyttet inn i nye lokaler. Vesentlige tiltak i energispareprosjektet er gjennomført. Oversikt over status i investeringsprosjekter er innarbeidet i TLU sin årsrapport.

Det økonomiske resultatet går i 0. Resultatet knytter seg i stor grad til finansielle forhold og økte skatteinntekter/inntektsutjevning. Resultatet bærer også preg av at pensjonsutgiftene ble noe lavere enn prognosene budsjettet var basert på. Netto driftsresultat er på 0,3 %. Dette er svakere enn fjorårets.

Det er negative selvkostfond for vann, avløp og renovasjon i 2017. Dette har blitt belastet drift, slik at selvkostfond vann, avløp og renovasjon er satt i null.

Driftsnivået gir fortsatt kommunen en sårbarhet i forhold til uforutsette utgifter. Kommunen jobber kontinuerlig med økonomikontroll, og har høy fokus på å finne muligheter for innsparing.

Det skjer mye positivt i Folldal kommune. De ansatte har jevnt over god kompetanse i forhold til oppgavene, og mange strekker seg langt for å gi innbyggere i Folldal gode tjenester. Også frivillige lag og foreninger står på for positiv aktivitet og gode tilbud til innbyggerne. Rådmannen vil med dette takke alle ansatte, folkevalgte og andre som bidrar til å videreutvikle Folldalssamfunnet for innsatsen i 2017.

Folldal, 30.03.18.

  
Torill Tjeldnes  
rådmann

---

## 2. ORGANISERING

---

### 2.1 POLITISK ORGANISERING 2015 – 2019

KOMMUNESTYRET 2017

Medlemmer:

Varamedlemmer:

<b>Arbeiderpartiet</b>	
Hilde Frankmo Tveråen	1. Solvår Brustad Lilleeng
Gro Eli Svendsen Slemmen	2. Kristin Alstad
Tommy Kristoffersen	3. Bjørnar Brendryen
Elin Borkhus	4. Håkon Waastad Gillerhaugen
Tor Borkhus	5. Liv Jorunn Bekken
	6. Hanne Kathrine Østensen
<b>Senterpartiet</b>	
Jon Olav Ryen	1. Johan Haugland
Egil Eide	2. Åshild Bøe
Eva Stuedal	3. Håkon Strømbu
Kolbjørn Kjølmoen	4. Aud Ragnhild Voll
Torleif Borkhus	5. Svein Harald Strømsnes
Torstein Eide	6. Linda Rundtom
Øyvind Bakken Berg	7. Tore Muller
	8. Kjartan Garmager
	9. Ruth Mathilde Strømbu
<b>Samlingslista</b>	
Brit Kværness (permisjon fra august)	1. Per Magne Ståland
Øyvind Øien	2. Frode Brendryen
Ole-Martin Håtveit	3. Kari Brun Moen
Ellen Grete Kroken	4. Odd Hallgeir Øien
Per Magne Ståland (fra august)	5. Unni Rustad
	6. Alf Ove Svenning
	7. Terje Hoel
<b>Rødt</b>	
Ronny Bekken Larsen	1. Henning Bekken Larsen
	2. Synnøve Smedhus
	3. Anne Elisabeth Trondsgård
	4. Sindre Hovde

## FORMANNSKAP

<b>Arbeiderpartiet</b>	
Hilde Frankmo Tveråen	1. Tommy Kristoffersen
Gro Eli Svendsen Slemmen	2. Elin Borkhus
	3. Tor Borkhus
<b>Fellesliste Senterpartiet/Rødt</b>	
Jon Olav Ryen	1. Ronny Bekken Larsen
Egil Eide	2. Torleif Borkhus
Eva Stuedal	3. Torstein Eide
	4. Øyvind Bakken Berg
<b>Samlingslista</b>	
Brit Kværness (permisjon fra august)	1. Ole-Martin Håtveit
Øivind Øien	2. Ellen Grete Kroken
Ole martin Håtveit (fra august)	

### KOMITE 1, Helse, oppvekst og kultur

Medlem	Vara
Øyvind Bakken Berg	Johan Haugland
Ellen Grete Kroken	Frode Brendryen
Ronny Bekken Larsen, leder	Synnøve Smedhus
Elin Borkhus	Kristin Alstad

### KOMITE 2, Teknisk, landbruk og miljø

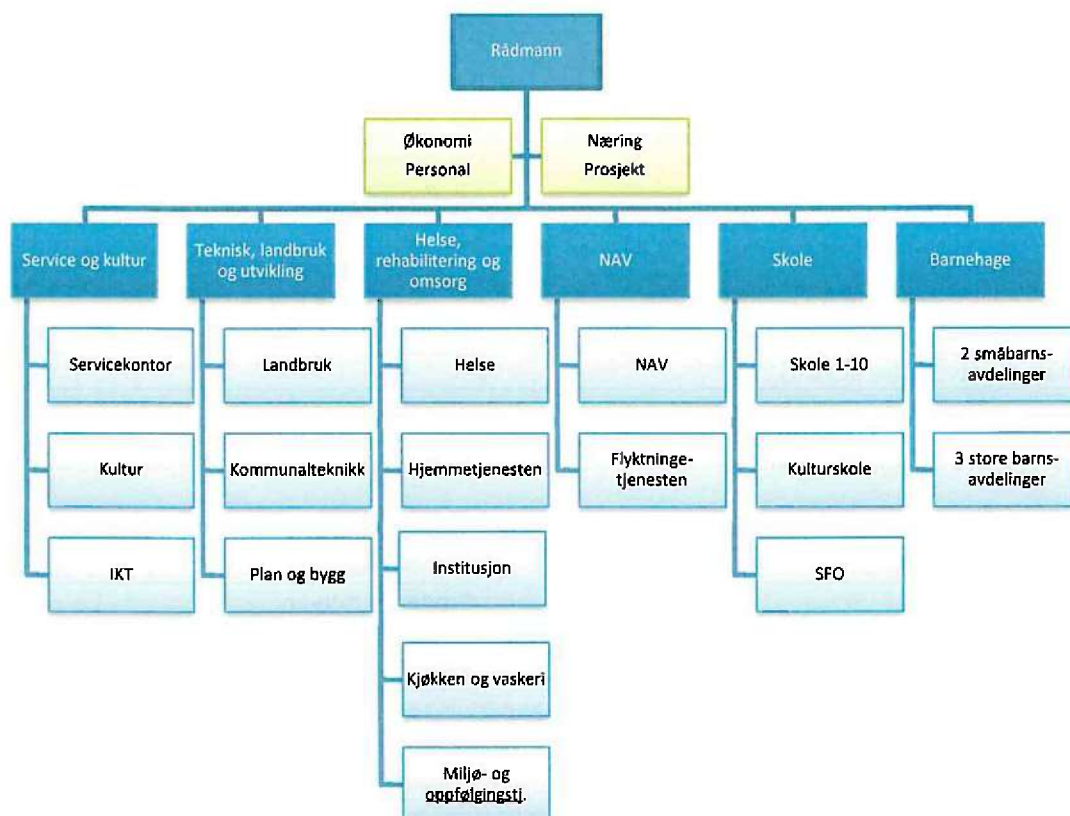
Medlem	Vara
Tommy Kristoffersen, leder	
Tor Borkhus	Solvår Brustad Lilleeng
Ole-Martin Håtveit	Per Magne Ståland
Torstein Eide	Henning Bekken Larsen
Torleif Borkhus	Åshild Bøe

### KONTROLLUTVALGET

Medlem	Vara
Kolbjørn Kjøllmoen, leder	Bård Høisen Lohn
Rolf Ulsletten	Liv Nymoen
Kari Brun Moen	Odd Hallgeir Øien

## 2.2 ADMINISTRATIV ORGANISERING

### Organisasjonskart, administrasjon



Folldal kommune har en blanding av to- og trenivå modell, der de store enhetene er delt inn i mindre avdelinger som har egne avdelingsledere.

Kvaliteten på tjenestene blir i stor grad avgjort i møtet mellom tjenesteyter og tjenestemottaker. Alle våre medarbeidere er på en eller annen måte en tjenesteyter, og en forutsetning for god kvalitet er solid fagkunnskap, positiv holdning til brukere og god organisering. I Folldal kommune er organisert slik at den enkelte medarbeider skal kjenne sine ansvarsområder, sine oppgaver og sitt handlingsrom. Samtidig skal organiseringen legge til rette for korte og klare styringslinjer. Det politiske delegeringsreglementet ble revidert i desember 2016.

Verdigrunnlaget i Folldal kommune er basert på ordet FJELL:



- F = faglig
- J = Jordnær
- E = Engasjert
- L = Lojal, og
- L = med Latter

Folldal kommune sin hovedmålsetting er:

*"Folldal kommune skal tilby kvalitative og kostnadseffektive tjenester til innbyggerne, slik at den enkeltes rettigheter ivaretas og slik at Folldal kommune blir en skapende kraft for nytenking og videre utvikling"*

## 2.3 ETISK STANDARD

Folldal kommunestyre vedtok i 2011 etiske retningslinjer som gjelder for ansatte og folkevalgte i Folldal kommune. De etiske retningslinjene er forankret i kommunens verdier og skal sikre god etisk praksis i utførelse av tjenesten og forvaltningen av felleskapets ressurser. Etter forvaltningsrevisjon av kommunenes arbeid med etikk i 2016 er rutiner for varsling vedtatt av administrasjonsutvalget, og det er jobbet ytterligere med at kommunens ansatte og politikere skal ha god kjennskap om de etiske retningslinjene.

I 2017 har det vært gjennomført skoloring av alle ledere, saksbehandlere og sekretærer i forvaltningsrett, og offentliglova. Dette for å sikre god kompetanse i forhold til likebehandling, taushetsplikt og en troverdig offentlig forvaltning.

## 2.4 LIKESTILLING

### Politisk likestilling:

Pr. 31.12.17	Kvinner	Menn
Kommunestyret	5	12
Formannskap	3	4
Komite 1	3	2
Komite 2		5
Eldrerådet	2	3
Barne- og ungdomsrådet	6	2

Folldal kommune hadde etter kommunevalget i 2015 kvinnelig ordfører og varaordfører.

### Ansatte:

	2017	2016
Antall årsverk	143	142
Antall ansatte	181	182
Antall kvinner	150	154
% andel kvinner	83 %	85 %
Antall menn	31	28
% andel menn	17 %	15 %
Antall kvinner ledende stillinger	8	8
% andel kvinner i ledende stillinger	67 %	67 %
Antall menn i ledende stillinger	3	3
% andel menn i ledende stillinger	33 %	33 %

Leder for NAV er statlig ansatt. NAV leder er kvinne.

#### Fordeling heltid/deltid

	2017	2016
Antall deltidsstillinger	148	139
Antall ansatte i deltidsstillinger	107	126
Antall kvinner i deltidsstillinger	96	119
% andel kvinner i deltidsstillinger	90 %	94 %
Antall menn i deltidsstillinger	11	7
% andel menn i deltidsstillinger	10 %	6 %

Det har vært gjennomført undersøkelse i forhold til ufrivillig deltid i 2017. Den viser at 21 kvinner og 2 menn ønsker større stilling. 93 ansatte har ikke svart eller svart at de er fornøyd med dagens stillingsstørrelse. Resultatene av undersøkelsen er gjennomgått i ledermøte og presentert for kommunestyret.

Folldal kommune har egne retningslinjer for å redusere bruken av uønsket deltid. Disse brukes aktivt sammen med ansettelsesreglementet. Kommunen bruker intern utlysning når deltidsansatte kan ha krav på utvidelse av sitt tilsetningsforhold.

Kommunen har ingen aktiv strategi i forhold til å rekruttere flere menn inn i oppvekst- og pleiesektoren. Både i skole, barnehage og HRO oppfordres menn til å søke. Kommunens øverste administrative leder er kvinne.

#### Lønn

Folldal kommune følger KS sitt lønnsregulativ. Det er ingen forskjell på menn og kvinner i samme stillingskode i kapitel 4. Avløningen baserer seg på grunnlønn etter stillingskode/lønnsramme og ansiennitet.

I 2017 ble det gjennomført lokale forhandlinger for alle kapitlene.

I stillingskoder som baserer seg på sterkere grad av individuell lønnsfastsetting er det også større forskjeller. De største lønsmessige forskjellene er i kapitel 5. Her er det ikke samme automatiske sammenheng mellom stillingskode, utdanningsnivå, ansiennitet og lønn som det er for de fleste ansatte i kapitel 4. De med høyest lønn i kap. 3 og 5 er kvinner.

#### Etnisitet:

Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme diskrimineringslovens formål som er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Folldal kommune har ikke etablert egne tiltak i forhold til disse gruppene ved utlysning av stillinger. Vi har imidlertid ansatte fra mange land og verdensdeler. Vi behandler søkere etter kvalifikasjonsprinsippene nedfelt i hovedtariffavtalen. På denne måten ivaretar vi lovens formål.

#### Nedsatt funksjonsevne:

Kommunen skal også i henhold til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven arbeide aktivt for å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Folldal kommune arbeider systematisk med tilrettelegging for ansatte som får nedsatt funksjonsevne. Dette arbeidet gjøres i samarbeid med NAV. Vi tilrettelegger også for praksisplasser for personer som



trenger arbeidsutprøving, arbeidstrening og praksis. Det har vært flere i arbeidsutprøving i Folldal kommune i 2017.

#### Status for rekruttering:

I 2017 har det vært 24 rekrutteringssaker. Det er fortsatt utfordrende å få kvalifiserte søkere til sykepleier/vernepleierstillinger. Det har også vært nødvendig å gi dispensasjon for utdanningskravet til stillinger som pedagogisk leder i barnehagen. Egen rekrutteringsplan for turnusansatte i HRO ble vedtatt i administrasjonsutvalget den 23.11.17.

---

## 2.5 HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet blir systematisk kartlagt ved gjennomføring av

- medarbeidersamtaler
- vernerunder
- sykefraværstatistikk
- kontinuerlig håndtering av uønskede hendelser (avvik)

Arbeidsmiljøutvalget legger hvert år fram en egen årsmelding for arbeidet innen helse, miljø og sikkerhet (HMS).

AMU vedtok følgende i sin handlingsplan i 2017:

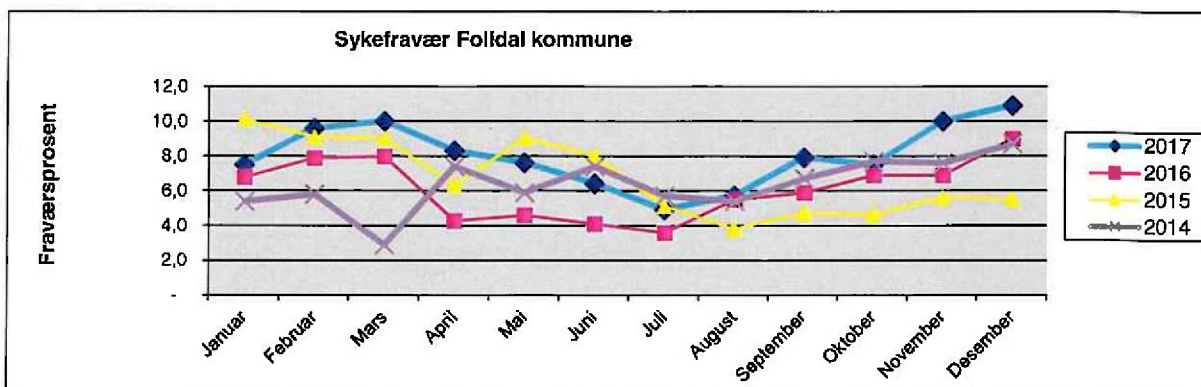
1. Oppfølging av 10 faktor – arbeidsmiljø og ledelse
2. Gjennomgang renholdsplan og kompetanseheving renholdere
3. Skolering trusselsituasjoner.

Det er ikke registrert arbeidsplassrelaterte skader i 2017. Det er imidlertid registrert flere avvik som i hovedsak dreier seg om det psykososiale arbeidsmiljøet i hjemmetjenesten og HRO. Det har igjennom året vært mye fokus på oppfølging av disse.

Folldal kommune bruker Bedriftshelsetjeneste AS som er lokalisert på Tynset og Røros. Representant for BHT deltar også i AMU sine møter.

#### Sykefravær

Egenmeldt fravær for Folldal kommune var i 2017 på 1,2 %. Ledere i kommunen har jobbet målrettet gjennom hele året for å følge opp sykemeldte og for å forebygge at ansatte blir syke. Dette er i tråd med føringer i IA-avtalen, og gir våre ledere god mulighet til oppfølging av ansatte under sykdom.



Det samlede sykefraværet for 2017 er på 8 %, en økning på 1,7 % fra 2016. Det er høyere enn kommunens mål om fravær under 6,3 %.

Enhet	Prosent fravær 2016	Prosent fravær 2017
Skole	4,8	8,3
Barnehage	9,1	11,3
Helse, rehabilitering og omsorg	8,1	12

### Medarbeiderundersøkelse

Folldal kommune har i 2016 tatt i bruk Kommuneforlagets nye medarbeiderundersøkelse «10 faktor». Det er ikke gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2017. Det er planlagt ny undersøkelse i 2018.

## 2.6 INTERNKONTROLL

Folldal kommunes internkontroll bygger på COSO-rammeverket. Rammeverket er sammensatt av tre målsettinger og fem komponenter. De tre målsettingene er målrettet og kostnadseffektiv drift, pålitelig regnskapsføring og overholdelse av lover og regler.

Kommunens system er etter dette inndelt i følgende hovedområder:

Overordnet ledelsesk kontroll	
STIKKORD:	HOS OSS ER DET:
Organisering/roller, ansvar	Organisasjonskart, delegeringsreglement m.m.
Etikk	Etiske retningslinjer
Styring og kontroll	Risiko- og målstyring
Støtteprosesser	
Økonomi og finans	Styringsdokumenter som økonomireglement, finansreglement m.m.
Personal	Personalpolitiske retningslinjer m.m.
Innkjøp	Innkjøpsreglement
IKT	Strategisk plan for IKT
Kjerneprosesser	
Saksbehandling og myndighetsutøvelse	Styringsdokumenter med roller og ansvar og krav til aktiviteter, prosesser og kontroll. Rutiner/system som sikrer etterlevelse av krav, herunder internkontrollkrav i lovgivningen
Tjenesteproduksjon	
Prosesser for å sikre etterlevelse	
Informasjon og kommunikasjon	Internkontrollkrav er kommunisert til målgruppen. Nødvendig opplæring er gitt. Ledelsen følger opp, overvåker og håndhever etterlevelsen.
Opplæring	
Oppfølging og overvåkning	
Håndheving	

## 2.7 Tilsyn i 2017.

Hvem	Hvor og hvorfor	Periode	Status
Midt Hedmark Brann og redning	Branntilsyn FBSS	14.06.2017	Funnet avvik
Midt Hedmark Brann og redning	Branntilsyn Nyberg	14.06.2017	Funnet avvik
Fylkesmannen	Samfunnssikkerhet og beredskap	28.03.2017	Avvik. ROS analysen må fornyes.
Fylkesmannen	Barnehagen. Tilsyn etter barnehagelovens § 18 om pedagogisk bemanning	17.02.2017	Varsel om pålegg. Endelig rapport er ikke gitt.
Mattilsynet	Revisjon	27.06.2017	Avvik er rettet og Lukket

## 2.8 Avvik

Kategori i Compilo	Antall 2016	Antall 2017
Organisasjon	7	49
Tjeneste/brukere inkl. medisin og fall	29	111
HMS	11	49

Avvik meldes enten på skjema, i journal eller gjennom elektronisk internkontrollsystem Compilo. Nesten alle avvik som er meldt i Compilo i 2017 er lukket. Det er fortsatt under arbeid avvik som går på bortfall av internett og mobildata. Avvik i forhold til vann og avløp lukkes fortløpende. Alle avvik i forhold til medisiner ble oppdaget før medisin ble gitt. HMS avvik, manglende renhold og vedlikehold meldes også inn gjennom vernerundene. Dette ligger igjen til grunn for handlingsplan arbeidsmiljø.

## 2.9 Beredskap.

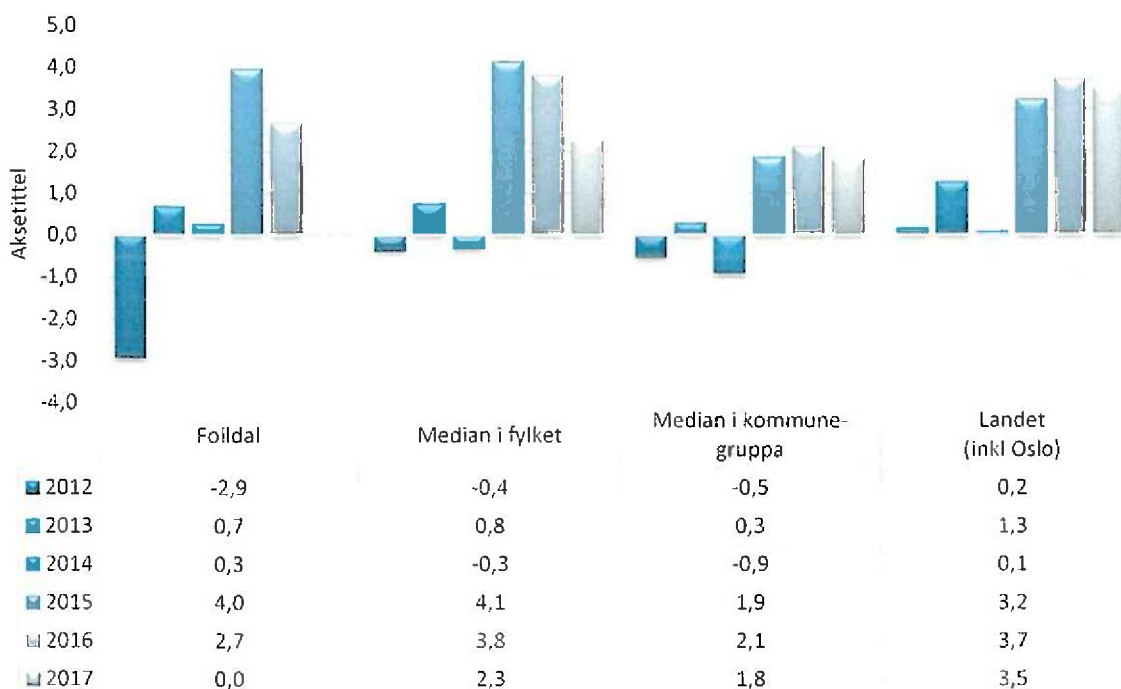
Det har i 2017 vært jobbet relativt mye med beredskap. Beredskapsrådet hadde møte i midten av mars der det bl.a. ble vedtatt revisjon av helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse da denne var for gammel og hadde enkelte mangler. Dette ble også bekreftet i tilsyn med fylkesmannen senere i mars. Revisjon av helhetlig ROS har dermed pågått gjennom året med ledergruppa som prosjekt-/arbeidsgruppe og beredskapsrådet som referansegruppe. Prosjektleder har vært enhetsleder TLU (som også er beredskapskontakt). I noe av arbeidet har vi hatt med oss brannsjef Nils-Erik Haagenrud som veileder. ROS-analysen var tenkt ferdigstilt på slutten av 2017, men arbeidet fortsetter noe inn i 2018.

Underveis i året har vi fått satt beredskapen på prøve på grunn av 3 fiberbrudd som har rammet både data- og telefonforbindelse. Det mest alvorlige og langvarige bruddet skjedde 19. – 21.12. Det ble ikke satt krisestab, men det ble gjort en rekke tiltak og satt inn en god del ekstra ressurser for å sikre innbyggernes ve og vel og kommunens drift. Dette har i ettertid medført div. møtevirksomhet og kontakt med eksterne etater. For kommunens egen del er det igangsatt arbeid med utarbeiding av tiltakskort for tilsvarende og en hel rekke andre hendelser.

### 3. ØKONOMISKE NØKKELTALL

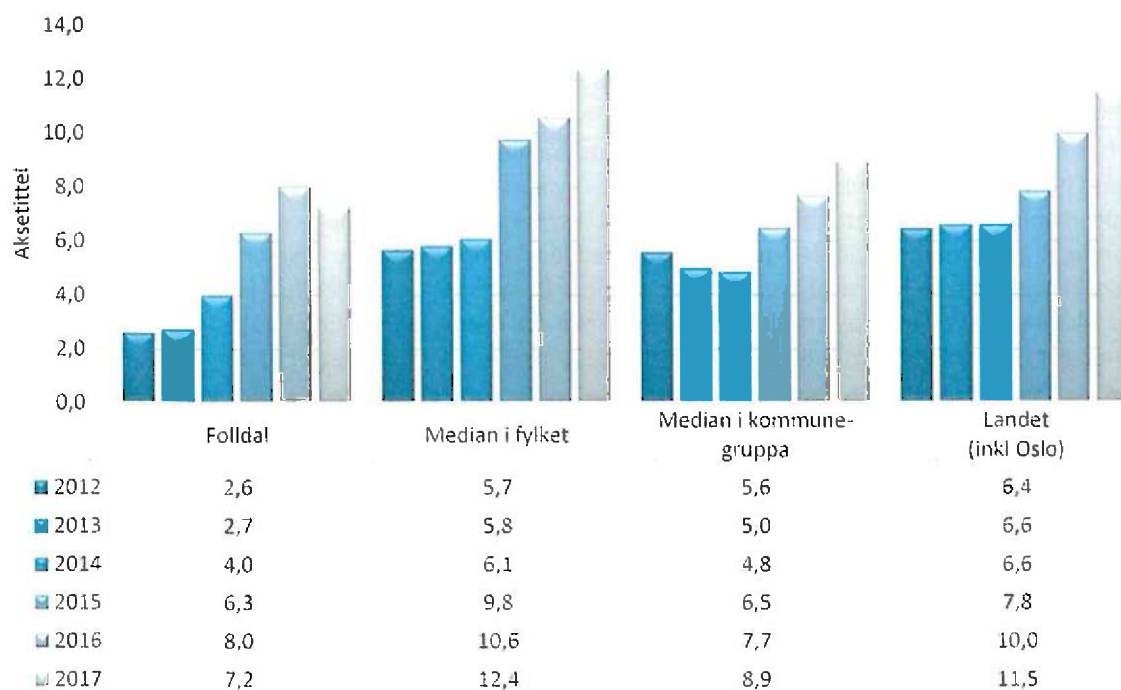
Grafene er framstilt i henhold til rapportering til KOSTRA 15.02. og er hentet fra Økonomibarometeret.

#### Korrigert netto driftsresultat



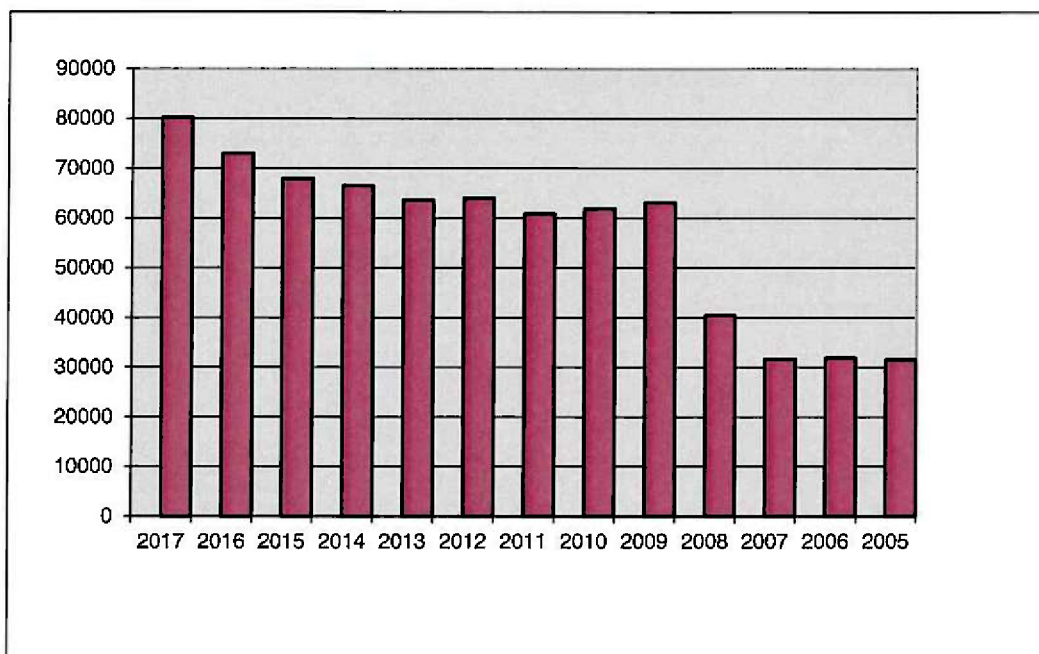
Det er et noe svakere netto driftsresultat sammenlignet med 2016.

#### Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

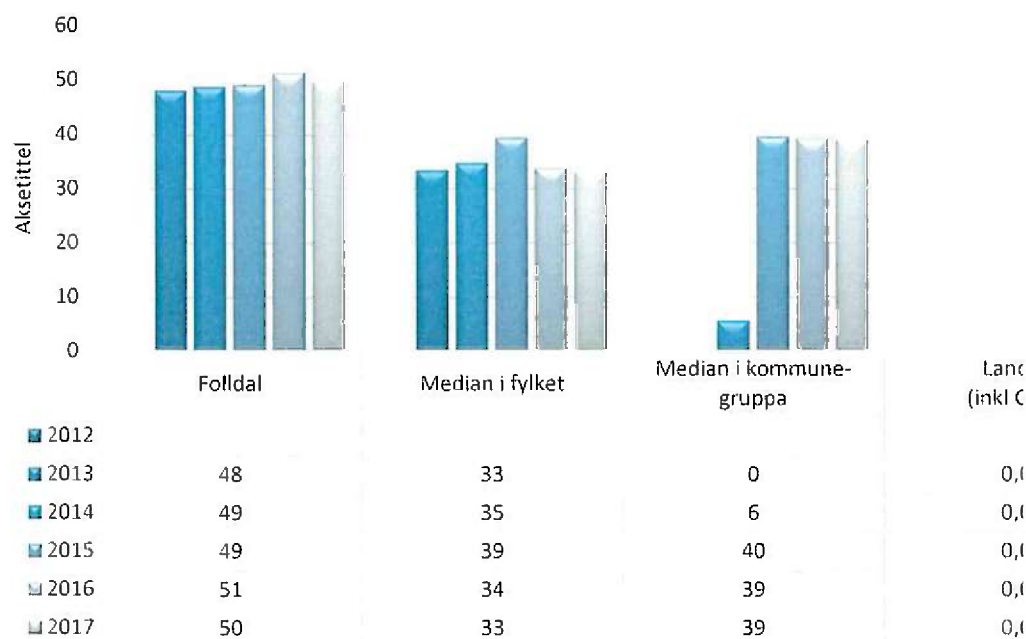


### 3.1 BRUTTO LANGSIKTIG LÅNEGJELD

Størrelsen på kommunens langsiktige lånegjeld har stor betydning for den økonomiske handlemfrihet på noe lengre sikt. Lånegjeldens størrelse er avgjørende for hvor mye av fremtidige budsjettmidler man allerede har bundet opp i rente- og avdragsbetjening. Her er utviklingen av langsiktig lånegjeld pr innbygger (NB: Utviklingen leses fra høyre mot venstre i tabellen):



## Netto renteeksponert gjeld, i % av brutto driftsinntekter



### 3.2. SKATT, TILSKUDD, RENTER, AVDRAG

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
<b>NETTO BUDSJETT</b>	<b>-115 115</b>	<b>-110 493</b>	<b>-112 433</b>	<b>-104 427</b>

Rammeoverføring, skatt og inntektsutjevning er endret etter nye befolkningstall 01.01.16 og endring i skatteanslaget for 2017. Regnskapet viser et positivt avvik på kr 465 261:-

Rammeoverføring	1 467
Inntektsutjevning	716 494
Skatt	<u>-252 700</u>
<b>Netto</b>	<b><u>465 261</u></b>

Premieavvik pensjon KLP (kostnad) ble kr 755 896,- bedre enn revidert budsjett. For Statens pensjonskasse ble den 231 571,- bedre enn budsjettert. Den totale pensjonskostnaden, pensjon og premieavvik, ble 0,7 mnok lavere enn budsjettert. Regnskap 10,5 mnok, mot budsjettert 11,2 mnok.

Kompensasjon for renter på skole og omsorgsboliger ble 80.458,- høyere enn budsjettert.

Netto rentekostnader ble kr. 587 765,- lavere enn budsjettert og avdrag ble kr. 655 157,- lavere enn budsjettert. Dette skyldes lavere rente og låneopptak investeringen for 2017 ble tatt opp sendt på høsten, planlagt før ferien. Dette skyldes god likviditet i perioden før låneopptak.

Konsesjonskraftsinntektene, totalt volum 9.917 Mwh, ble kr 168 196,- lavere enn revidert budsjett, 732 000.

Revidert budsjett hadde avsetning til disposisjonsfond på kr 1.402000,-, av dette er udisponert overskudd 2016, kr 979 564,34. Regnskapet gjøres opp med et avsetning til disposisjonsfond på kr 1.208.473, 16. I driftsregnskapet måtte gjøre strykninger på kr 694.000,84:

- Overføring fra drift til investering	500.474,-
- Avsetning til disp fond	<u>193.526,84</u>
<b>Totalt strykninger</b>	<b><u>694.000,84</u></b>

### 3.3. FINANS

Rådmannen legger i forbindelse med tertialrapportering pr 30. april og 31. august fram rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet, andre midler beregnet for driftsformål og gjeldsforvaltningen. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge fram en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året:

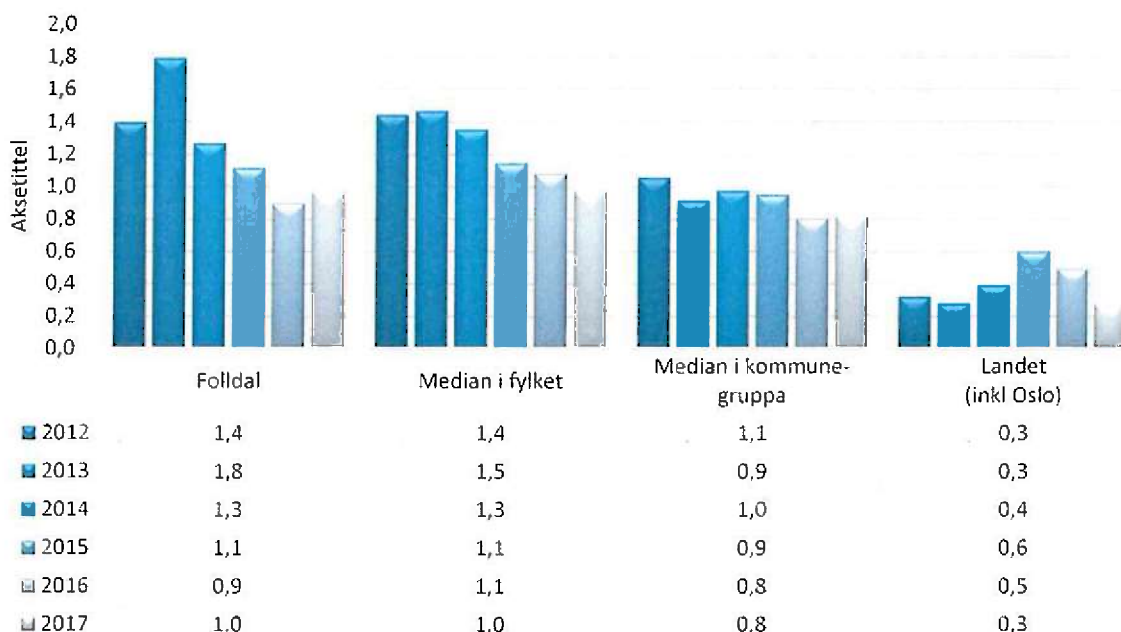
Folldal kommune har plassert alle midler til driftsformål i bankinnskudd i NOK.

Lånegjeld:	31.12.2017	31.12.2016
Flytende rente	100,0 %	96,1 %
Fast rente	0,0 %	3,9 %

Finansreglementet fra k-sak 33/13 sier at lånene skal være fordelt på 50 % flytende og 50 % som skal vurderes ut fra markedssituasjon. Det største enkelte lån utgjør 31.12.2017 21,1 % av kommunens samlede gjeldsportefølje.

Gjennomsnittlig lånerente 2017 – 1,70%, budsjettert 2,0%. Gjennomsnittrenten pr 31.12.2017 – 1,78%.

### Netto finansutgifter (ekskl. avdrag) i prosent av brutto driftsinntekter



### 3.4 BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutviklingen i Folldal kommune fra år 2013, oppdelt i aldersgrupper:

Pr. 1. januar	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0 år	19	14	13	12	10	9
1-5 år	85	90	81	74	72	68
6-12 år	128	121	115	116	111	113
13-15 år	66	70	56	60	55	45
16-19 år	83	84	90	89	85	85
20-44 år	418	397	395	393	388	369
45-66 år	519	508	496	478	469	485
67-79 år	223	237	249	258	276	283
80-89 år	92	89	78	91	91	84
90 år eller eldre	21	21	24	21	20	28
	<b>1654</b>	<b>1631</b>	<b>1597</b>	<b>1592</b>	<b>1577</b>	<b>1569</b>

Nøkkeltall	Enhet	Folldal			Kostra gruppe 02	Landet uten Oslo
		2015	2016	2017	2017	2017
Innbyggere (antall)	antall	1 592	1 577	1 569	196 642	4 622 151
Fødte per 1000 innbyggere (per 1000)	per 1000	6,3	6,3	5,7	9,1	10,2
Døde per 1000 innbyggere (per 1000)	per 1000	12,6	15,2	7,6	10,2	8
Netto innflytting (antall)	antall	5	-1	-5	-597	20 232
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	prosent	10,2	10,4	8,9	9,6	10,7
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	prosent	73,2	73,9	71,4	66,1	62,7
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	prosent	0,6	0,4	0,8	1,2	1,6
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	prosent	5,5	6,5	6,9	10,3	15



---

## 4. DRIFT

---

### 4.1 RÅDMANN

Rådmann Torill Tjeldnes

#### TABELL MED OVERSIKT OVER NETTO RAMMER OG ANSATTE

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
NETTO BUDSJETT	19 573	18 358	19 110	17 420
Herav barnevern	2 026	2 111	2 041	2 118
ANTALL ÅRSVERK	5,9*	5,9	5,9	5,9

\*Unntatt lærlinger og ordfører

#### **Kommentar til regnskapet (i forhold til revidert budsjett):**

Differansen mellom revidert budsjett og regnskap skyldes i hovedsak avskrivninger.

#### 10 Lønn og sosiale utgifter;

Omtrent som budsjettet.

#### 11 Varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon;

Innenfor budsjett

#### 13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon;

Overforbruk skyldes i hovedsak kostnader til norskopplæring for innvandrere. Må sees i sammenheng med refusjoner.

#### 14 Overføringer til stat, kommune eller andre;

#### 15 Finanskostnader

Avviket på finanskostnader skyldes i hovedsak avskrivninger

#### 16 Salgsinntekter;

Innenfor budsjett

#### 17 Refusjoner;

Viser til kommentar over om tilbud om norskopplæring for innvandrere. Noe økte kostnader til skolefaglig samarbeid.

#### 18 Overføringsinntekter

Inklusive kraftinntekter

## 19 Finansinntekter

Renter og andre tilbakebetalinger

### **GJENNOMGANG AV TJENESTETILBUDET**

Ordfører er leder av den politiske virksomheten. Kostnader knyttet til møter i politiske utvalg og medlemskap i USS, LVK, KS m.m. ligger under ordførers område.

Under rådmannens ansvarsområder i budsjettet ligger også revisjon, kontrollutvalget, rekruttering og fagforening.

Rådmannskontoret består av rådmann, personalkonsulent, prosjektrådgiver, næringssjef, lærlinger og økonomikontor. Bevilgning til kirke og trossamfunn ligger også under rådmann.

*Rådmannen* er kommunens øverste administrative leder. Rådmannskontorets primære oppgaver er:

- Utvikle og samordnende brukerrettede tjenester i tråd med de føringene som gis fra kommunens politiske organer
- Ha fokus på en tydelig ledelse, fremtidsrettet arbeidsgiverpolitikk og myndiggjorte medarbeidere
- Utvikle en hensiktsmessig egenkontroll som gjør organisasjonen i stand til å ivareta et helhetlig tjenestetilbud
- Være et bindeledd mellom det administrative og politiske nivå
- Ivareta at beslutninger tas raskt og så langt ned i organisasjonen som mulig
- Sikre at tjenesteyting, medbestemmelse og medansvar står sentralt

Rådmannen er hovedansvarlig for at saker som legges fram for folkevalgte organ er forsvarlig utredet, og har også ansvaret for at vedtak blir iverksatt.

Som øverste administrative leder er rådmannen hovedansvarlig for rammene rundt kommunens personalpolitikk.

*Personalkonsulenten* ivaretar bl.a. støttefunksjoner innen personalforvaltningen i kommunen. Personalkonsulenten er også sekretær for AMU, og har et overordnet ansvar i forhold til HMS arbeidet i kommunen.

Det har vært en lærling i institusjonskokkfaget og i barne- og ungdomsarbeiderfaget i hele 2017. Høsten 2017 tok vi inn lærling i helsearbeiderfaget og institusjonskokk.

*Økonomikontoret* har ansvaret for den løpende økonomiforvaltningen i kommunen, inklusive lønnsutbetalinger.

### **OM MÅLOPPNÅELSE**

I rådmannens indikatorer brukes i stor grad tall fra KOSTRA.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter.

	Gj.snitt Hedmark	Kostra gruppe 2	Folldal
2017	2,9	3,0	0,3
2016	3,8	3,4	1,6
2015	3,2	1,7	2,7
2014	1,1	2,0	1,6
2013	2,4	3,2	1,1

2012	3,0	2,9	3,6
------	-----	-----	-----

Teknisk beregningsutvalg har en anbefaling på at kommunens netto driftsresultat bør ligge på 1,75. For 2017 ligger Folldal under dette.

o **Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innbygger**

	Gj.snitt Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2017	4964	6511	10122
2016	4795	6557	8599
2015	4532	6266	9088
2014	4562	7737	8471
2013	4229	7743	8199
2012	4234	7841	7891

## ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

### Resultatene totalt sett i 2017:

1. I forhold til målrettet og kostnadseffektiv drift er resultatene svakere enn fjorårets. Enhetene har som hovedtrekk hatt stor oppmerksomhet på sine økonomiske rammer og personellmessige ressurser, men spesielt for HRO og barnehage er det avvik i forhold til budsjett.
2. Med hensyn til pålitelig regnskapsføring er resultatet for 2017 bra.
3. I forhold til overholdelse av lover og regler ser resultatet for 2017 også i hovedsak bra ut. Det er tilsyn fra Fylkesmannen, samt formelle klagebehandlinger fra fylkesmannsembete som i størst grad gir oss en direkte tilbakemelding på om vi leverer tjenester som forutsatt i lover og regler. Resultatene av det enkelte tilsyn står omtalt under enhetene eller i egen oversikt under internkontroll.

### Forslag til forbedring/tiltak:

1. Sikre en mer systematisk internkontroll som er kjent i hele organisasjonen. Elektronisk avviksmelding fører til stadig forbedring av dette arbeidet.
2. Sikre tydelige prosesser i hele organisasjonen særlig under arbeidet med økonomiplan og budsjett. Utarbeide et gjennomgående årshjul i hele organisasjonen.
3. Jobbe kontinuerlig i hele organisasjonen for å skape en kultur som sikrer kvalitetsutvikling i alle ledd.
4. Bedre oppfølging av enhetene HRO og barnehage for å sikre enda bedre kontroll på lønnsmidlene.

### **Næringsutvikling:**

Nærings sjefen er ansatt i rådmannens stab, men utleid som daglig leder i Folldal Vekst AS og Folldal Næringspark AS. Nærings sjefen er kommunens saksbehandler for søknader til Næringsfondet og Kraftfondet.

Det er levert egen rapport til kommunestyret om næringsutvikling.

**Sysselsatte (med regionen menes Folldal kommune)**

			2014	2015	2016	2017
<b>Menn</b>	<b>20-66 år</b>	<b>Sysselsatte personer bosatt i regionen</b>	387	369	358	357
		<b>Personer som pendler inn i regionen</b>	23	23	21	20
		<b>Personer som pendler ut av regionen</b>	128	123	124	121
		<b>Sysselsatte personer med arbeidssted i regionen</b>	282	269	255	256
<b>Kvinner</b>	<b>20-66 år</b>	<b>Sysselsatte personer bosatt i regionen</b>	340	328	330	326
		<b>Personer som pendler inn i regionen</b>	18	18	23	23
		<b>Personer som pendler ut av regionen</b>	61	64	64	64
		<b>Sysselsatte personer med arbeidssted i regionen</b>	297	282	289	285

**Barnevern**

Tynset kommune er vertskommune for barnevernet. Det rapporteres kommunevis til KOSTRA. Noen av nøkkeltallene som viser ressursbruk og kvalitet på tjenesten i Folldal presenteres her.

	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	9138	5893	940	7371
Barn med melding ift. antall innbyggere 0-17 år	3,8	2,9	2,1	2,9
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	3,8	2,3	1,4	1,5
Andel meldinger med behandlingstid innen 7 dager	100	100	100	100
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	64	100	25	100
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	78	83	100	100
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	4,4	4,5	5	5,1

## 4.2 SKOLE

Enhetsleder Stian Tørhaug.

### TABELL MED OVERSIKT OVER NETTO RAMMER

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
NETTO BUDSJETT	19 133	19 668	19 873	18 868
Skole / SFO	18 084	18 587	18 728	17 894
Kulturskole	1 049	1 081	1 145	974

#### Kommentar til tallene.

10 Lønn og sosiale utgifter: Et lite overforbruk, men sett i sammenheng med refusjoner for sykepenger og fødselspermisjoner, er forbruket godt innenfor budsjett. Pensjonsutgiftene til SPK er noe høyere enn budsjettet.

11 Varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon: Et kalkulert overforbruk da det grunnet handlingsrom er foretatt enkelte større innkjøp for skoleåret 2018/2019 med tanke på redusert ramme for budsjett 2018.

13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon: Forbruket er innenfor budsjett.

16 Salgsinntekter: Inntekter fra SFO er noe lavere enn opprinnelig budsjettet. Dette skyldes nedgang i antall barn med full plass fra høsten 2017. I tillegg var det ny inndeling av plassstørrelser jamfør nye vedtekter fra august, som også påvirket inntektsgrunnlaget.

17 Refusjoner: Innen denne artsgruppen er det en høyere inntekt enn budsjettet. Dette skyldes større refusjonsgrunnlag enn budsjettet fra andre kommuner for gjesteelever ved skolen. I tillegg er tilskuddet for tidlig innsats 1. – 4. trinn høyere enn budsjettet.

19 Finansieringstransaksjoner. Viser et overforbruk tilknyttet den kulturelle skolesekken og økte kostnader i forbindelse med oppsetningen av Folla rein.

Generelt har det vært god budsjett disiplin innen enheten og et godt resultat med positivt resultat på 540 000,- for 2017.

### GJENNOMGANG AV TJENESTETILBUDET

#### FOLLDAL SKOLE

Folldal skole er 1-10-skole bygget og tatt i bruk 01.01.09. Bygningen er moderne og tidsriktig. Alle lærere har per 31.12.17 godkjent pedagogisk utdanning. Det er stabilt med bemanning og lite utskiftninger i både lærerstaben og assistent- og fagarbeidergruppen. Kjønnfordelingen viser en klar overvekt av kvinner både når det gjelder lærere og assistenter/fagarbeidere.

#### A. Elevantall.

	2010 - 11	2011 - 12	2012 - 13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18

Elevtall	196	195	198	194	178	182	174	165
----------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----



Elevtallet har hatt en nedgang siden 2008, og denne trenden har fortsatt også i 2017 med en nedgang på 9 elever fra forrige skoleår. Totalen er nå 165 elever.

#### B. Antall ansatte

	2011 - 12	2012 - 13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Lærere/ledelse	28	25	24	24	28	27	27
Årsverk lærere	21,6	21,1	19,8	19,8	22,0	23,0	22,3
Ass/fag/sosionom	8	8	8	8	8	7	7
Årsv. ass/fag./sos	6,1	5,7	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3

I de senere årene har det vært benyttet ulike kilder for opplysninger om antall årsverk. I de årene det er de laveste tallene ser det ut til at man har benyttet tatt fra GSI, men der er det kun timer til undervisning som benyttes. I tråd med tabellen i budsjettet er det nå lagt inn slik at også skoleledelsen er tatt inn i tabellen over årsverk lærere. Tallene for 2016 og 2017 er i tråd med budsjettet.

#### C. Ressursbruk.

##### a) Administrasjon.

Rektor 100 %  
 Inspektør 70 %  
 Teamledere 30 % (10 %\*3)  
 Merkantil personale fra servicekontor 2 dager i uken

##### b) Undervisning.

460 rammetimer til undervisning høsten 2017. Dette er en nedgang på 10 timer sammenlignet med forrige skoleår og jmfør budsjett. Rammetimene er fordelt på grunntimer i faget, timer til tilpasset opplæring, spesialundervisning, grunnleggende norskopplæring og timer til deling av klassene i enkelte fag. I tillegg kommer timer til assistent/fagarbeidere knyttet opp mot klasser og enkeltelever. Dette ligger også på samme nivå som for forrige skoleår.

##### c) Spesialundervisning.

Da Kunnskapsløftet ble innført fikk man noen år med en forholdsvis stor økning i andelen spesialundervisning. Det er imidlertid ikke uvanlig at denne andelen varierer i en kommune med forholdsvis små elevkull. Fra 2012 har andelen elever som har spesialundervisning sunket, men med en økning høsten 2016, som har fortsatt i 2017. Landsgjennomsnittet er 8% for andel som får spesialundervisning. Det er imidlertid ingen direkte sammenheng med at når andelen som har spesialundervisning synker, så synker ressursbruken, eller at når andelen øker så øker den totale ressursbruken. Det innebærer imidlertid en omfordeling av ressurser til tilpasset opplæring og fokus på

tidlig innsats. Et systemrettet arbeid innebærer at man også ser på klassens rammefaktorer i sammenheng med vedtak om spesialundervisning. Selv om andelen elever med spesialundervisning har økt, så har ressursbruken til spesialundervisning gått ned i samme tidsperiode.

#### Utvikling i spesialundervisning

Skoleår	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Andel	8,5	10,8	10,6	8,7	6,0	6,2	7,9	10,3

#### D. Resultater.

##### a) Nasjonale prøver.

**Målsetting:** Folldal skal være over landsgjennomsnittet i nivå over tid.

I tråd med nasjonale føringer er nasjonale prøver gjennomført i lesing, engelsk og regning for 5. og 8.trinn, og lesing og regning for 9.trinn.

*Resultatene ligger over eller på landssnittet i alle prøver for 9.trinn, og i lesing er det på topp i fylket. For 5. trinn og 8.trinn ligger resultatene under landsgjennomsnittet i engelsk og regning og over i lesing. I 2014 kom det en ny skala for nasjonale prøver, som gjør at man kan sammenligne resultatene fra år til år. De foregående årene viser at resultatene varierer fra år til år. Klasser med få elever gir store utslag på skalaen, noe som gjør det særdeles viktig å se det over flere år. Ser man resultatene for de 4 siste årene under ett, så ligger Folldal over landsgjennomsnittet i lesing på alle trinn, rundt landsgjennomsnittet i regning og under i landsgjennomsnittet i engelsk. Målet er kun delvis oppnådd.*

##### b) Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Karakterene er kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer, delt på antall karakterer og multiplisert med 10. I og med at elevtallet for avgangselever er varierende, med til dels små klasser, er det viktig at vi ser dette over flere år.

**Mål:** Folldal skal over tid ligge over landsgjennomsnittet.

Grunnskolepoeng	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Folldal kommune skoleeier - Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	40,5	43,1	37,7	43,7	41,7	45,4	40,4
Kommunegruppe 02 - Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	39,4	39,6	39,3	39,5	40,2	40,6	*Mangler

Hedmark fylke - Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	38,9	39,0	39,1	39,3	39,9	40,4	40,8
Nasjonalt - Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	39,8	39,9	40,0	40,3	40,7	41,1	41,4

Grunnskolepoeng for Folldal var 40,4 i 2017, mens det for landet var 41,4. Målet er dermed ikke oppnådd for 2017, men sett over tid er bildet et annet. Over flere år ligger grunnskolepoeng godt over landsgjennomsnittet, med unntak av 2013 og 2017.

#### E. Kompetanseheving.

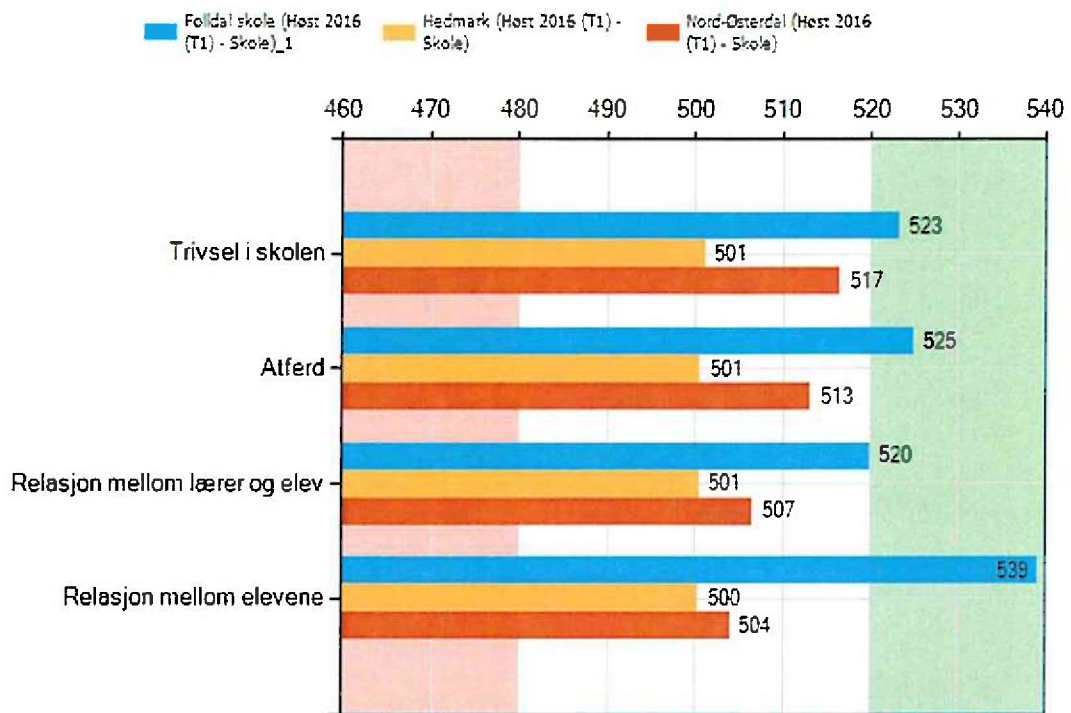
- a) Folldal kommune samarbeider interkommunalt med de andre skolene i Nord-Østerdalen i forhold til kompetanseheving.
- b) 2 lærere har tatt videreutdanning i norsk innenfor Kompetanse for kvalitet våren 2017, og 2 lærere har startet på videreutdanning i norsk og matematikk høsten 2017.
- c) Folldal skole deltar på linje med alle skolene i Hedmark innen satsingen Kultur for læring. Resultatene fra spørreundersøkelsen vinter 2017 viser gode resultater på de fleste områder. Det er høy score på trivsel og sosialt miljø på alle trinn. På enkelte områder er det store variasjoner mellom trinnene, noe som er utgangspunktet for vårt videre arbeid. Fokuset er å utvikle felles standard for klasseledelse, standard for struktur i timene og bedre differensiert undervisning og fokus på tilpasset opplæring.

#### F. Læringsmiljø

Elevundersøkelsen er obligatorisk i 7. og 10. trinn. Tallene fra gjennomføring desember 2017 er per i dag ikke klare på indikatornivå. Derfor presenteres isteden resultatene fra undersøkelsen Kultur for læring fra vinteren 2017. Resultatene er presentert i en 500-poeng skala, der gjennomsnittet alltid er 500 poeng. Tall over 520 indikerer en god praksis, mens tall under 480 indikerer at det er et område man bør se litt nærmere på. Sammenfattet er det gode resultater for Folldal skole. Folldal trekkes i forskningsrapporten for regionen frem som en av kommunene i Nord-Østerdal med gode resultater som bør stimuleres til å fortelle andre i Hedmark hva de driver med. I årsmeldingen presenteres tall for elevsvar og kontaktlærers vurdering av elevene. En videre utdyping kommer i skolens tilstandsrapport.

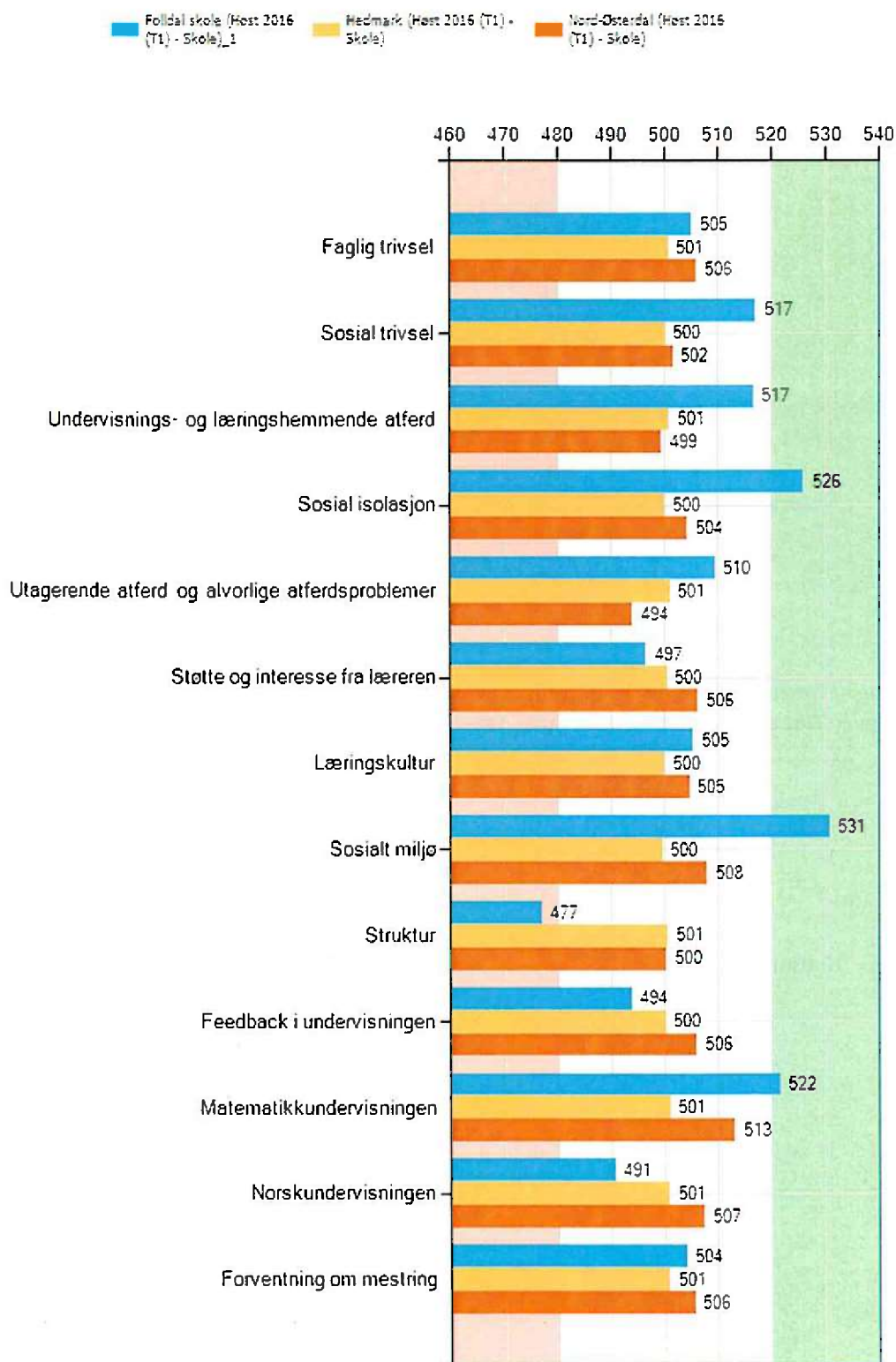
Elevsvar 1. – 4. trinn:





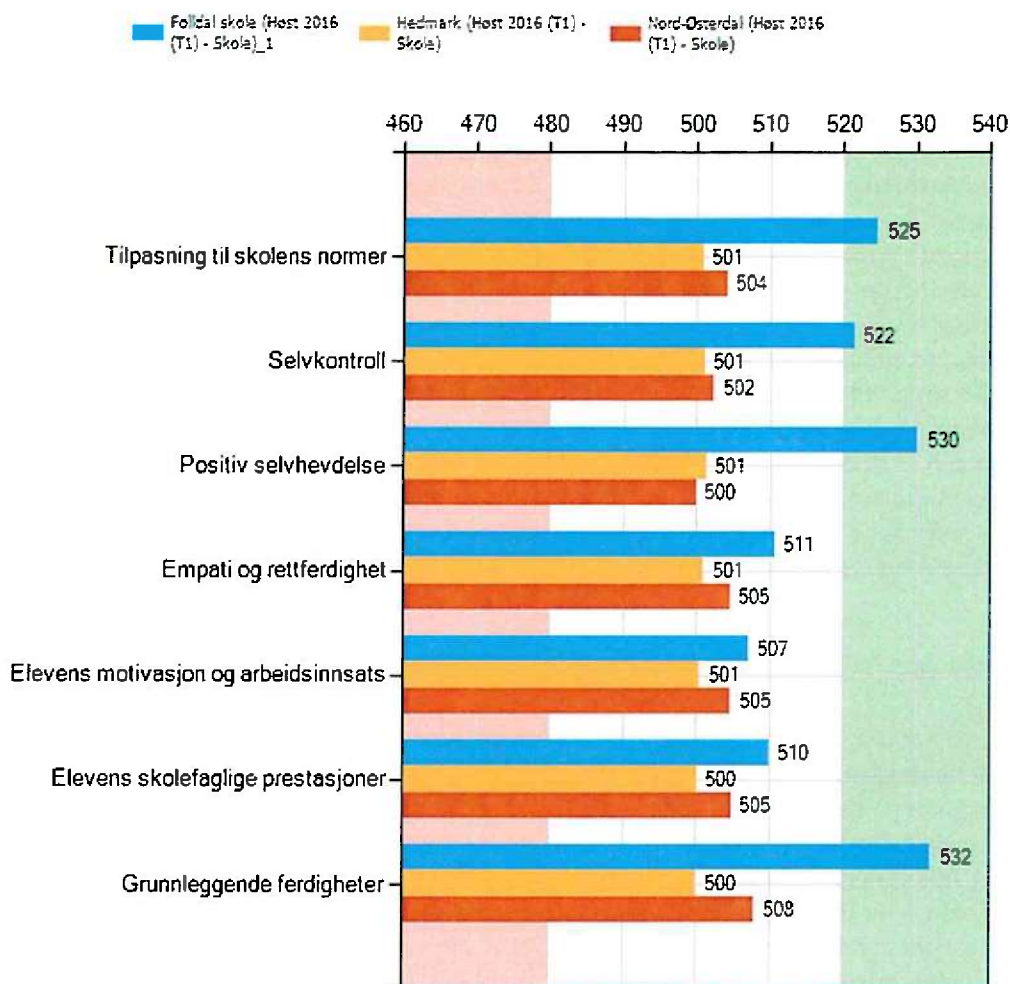
Resultatene er meget positive for 1. – 4.trinn, og viser høy grad av trivsel både mellom lærer og elev og mellom elever. Det er lite atferdsproblematikk i elevgruppen.

Elevsvar 5. – 10.trinn:



Elevsvarene for 5. – 10.trinn er også meget positive, med unntak av området struktur som viser at det vurderes noe lavere. Dette området er et fokusområde for videre arbeid. Resultatene er meget gode innen sosialt miljø og i stor grad sammenfallende med det vi ser for 1. – 4.trinn.

Kontaktlærers vurdering av elevene:



I kontaktlærers vurdering er våre elever gjennomgående høyere på alle områder enn gjennomsnittet. Elevenes grunnleggende ferdigheter, positiv selvhevdelse, selvkontroll og tilpasning til skolens normer vurderes spesielt høyt.

KULTURSKOLEN

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Årsverk i kulturskolen	2,39	2,54	2,53	2,5	2,44	2,35	2,35	2,39
Antall elever i kulturskolen. Enhet: personer	107	121	124	110	103	101	120	113
Brutto driftsutgifter kulturskolen. Enhet: 1000kr	1 235	1 363	1 435	1331	1499	1 457	1521	1670
Netto driftsutgifter kulturskolen. Enhet: 1000kr	686	742	843	798	928	927	974	1043

- Antall elever er stabilt.
- 113 av bygdas 165 grunnskoleelever har undervisning i kulturskolen. Dette gir en dekning på 68 %, noe som er helt i landstoppen.
- Telemarksforskning har kåret Folldal kulturskole til 5. beste kulturskole i landet i 2016/2017! Folldal kulturskole har ligget i toppen i Hedmark og blant de 30 høyest rangerte i landet i mange år, men 5. plass er beste plassering hittil.
- Elever fra Folldal utmerker seg i likhet med tidligere år i antall og ferdighetsnivå ved musikklinja på Nord-Østerdal videregående skole.
- Et bredt kulturskoletilbud krever spesialkompetanse blant lærere på mange ulike instrumenter og kunstarter. Små stillinger er konsekvensen av dette.
- Antall elever fordelt på årsverk tilsier at det er mye gruppeundervisning. En ytterligere økning i antall undervisningstimer innenfor dagens ramme vil ikke være mulig.
- Et nettverk mellom kulturskolene i fjellregionen (Folldal, Alvdal, Rendalen, Tynset, Tolga, Os, Rørros og Holtålen) er etablert i 2017, og dette gir økt samhandling mellom alle nivåer i kulturskolene fra administrasjon til undervisning. Lærerne i ulike fag/instrumenter/disipliner har nå egne gruppenettverk og møtes jevnlig/etter behov.
- Fra høsten 2010 ble en liten del av kulturskoletilbudene lagt inn i ordinær skoletid. Dette var primært et tilbud for elever på mellomtrinnet. Etter rammetimeøkning i 2017 er denne ordningen nå borte, et fåtall elever har kulturskoleundervisning i skoletid men da etter avtale med skole og foreldre.
- Noe reduksjon i ventelistene til skolen. De fleste på venteliste er voksensøkere.

#### ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

- For å sikre at det ikke skjer økonomiske avvik er det fortsatt nødvendig med god budsjett disiplin og jevnlig oppfølging.
- Større fokus på tidlig innsats. Tidlig innsats er en nøkkel i arbeidet med å fange opp og følge opp de som trenger særskilt hjelp og støtte. Skolen har utarbeidet et system for kartlegging og oppfølging av elever, noe som gir resultater ved at utfordringer og vansker fanges opp på et tidlig stadium.
- Kompetanse for kvalitet. Fortsette satsingen på videreutdanning for å oppfylle kompetansekravene i fagene. Fokus på følgende fagområder de neste 4 årene: Matematikk, norsk, lesing og skriving og spesialundervisning.

### 4.3 FOLLDAL BARNEHAGE

Enhetsleder Hanna Beate T. Bekken

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2019
NETTO BUDSJETT	8 179	7 413	7 905	7 564
Antall årsverk	17,79	18,25	18	

Det har overforbruk på budsjettet i barnehage gjennom året 2017.

**10 Lønn og sosiale utgifter;** Klart overforbruk begrunnet i økt pedagogisk og grunnbemanning første halvår og dette har medført økt pensjonsutgifter.

**11 Varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon;** Litt overforbruk. Investering av teknologisk utstyr til barnehagen.

**16 Salgsinntekter;** Inntektene ble lavere enn forventet.

**17 Refusjoner;** Noe lavere refusjon enn forventet.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	96,5	88,9	92,6	91,9	97,2	97,1
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	83,9	79,4	86,8	83,3	100	95,0
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	103,7	94,6	97,7	96	96	97,9
Andel styreere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning	57,1	57,1	71,4	83,3	83,3	66,7
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale bar	6,1	5,9	5,6	6	5,6	5,2
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)	10,8	11,1	11,8	13	12,7	13,4
Månedssats barnehage fulltid	2330	2330	2480	2580	2580	2730
Søskenmoderasjon barn 2	50	50	50	30	50	50
Søskenmoderasjon barn 3	75	75	75	50	75	75
Kostpenger pr måned fulltid	200	200	200	200	200	200

- Folldal barnehage hadde i 2017 to avdelinger for barn i alderen 0-3 år og tre avdelinger for barn i alderen 3-5 år.
- Antall barn 1-5 år i Folldal barnehage har gjennom noen år vært stabil. Våren 2017 var det totalt 74 barn i barnehagen, mens høsten var det 66 barn totalt.
- Folldal barnehage budsjetterte 2017 med 71 barn og 17,80 årsverk for våren 2017. Budsjettet la opp til at barnehagen skulle redusere 0,8 årsverk fra høsten 2017. Barnehagen har et hovedopptak i året og løpende opptak. Etter hovedopptaket 2017, har barnehagen mottatt 5 nye søkere, med oppstart våren 2018 og endringer i barns oppholdstid, dvs. økte og redusert barnehageplass samt endringer av barnets fridag.
- Barnehagen fikk ny Rammeplan 1. august 2017. Vi har arbeidet med implementeringen av denne høsten 2017.
- Folldal barnehage tilbyr svømming for de eldste barn i barnehagen og fikk tilskudd fra fylkesmannen i 2017 til dette.

Tabellen under viser fordeling på grupper og dager, og nødvendig bemanning.

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag

<b>Mai 2017</b>	<b>Store barn</b>	<b>48</b>	<b>48</b>	<b>33</b>	<b>44</b>	<b>42</b>
	Grunn bemanning 1 voksen på 6 barn	9	9	6	9	9
	<b>Små barn</b>	<b>26</b>	<b>26</b>	<b>21</b>	<b>26</b>	<b>23</b>
	Grunn bemanning 1 voksen på 3 barn	9	9	7	9	8

		Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
<b>Desember 2017</b>	<b>Store barn</b>	<b>47</b>	<b>47</b>	<b>35</b>	<b>41</b>	<b>45</b>
	Grunn bemanning 1 voksen på 6 barn	9	9	7	9	9
	<b>Små barn</b>	<b>21</b>	<b>20</b>	<b>16</b>	<b>17</b>	<b>21</b>
	Grunn bemanning 1 voksen på 3 barn	8	7	7	7	8

- Retten til spesialpedagogisk hjelp for barnehagebarn, ble i 2016 flyttet fra opplæringsloven til barnehageloven og trådte i kraft fra 1. august 2016.
- I tråd med nasjonale føringer «Tidlig intervensjon» (= tidlig innsats overfor barn med spesielle behov), jobber barnehagen kontinuerlig med spesialpedagogiske tiltak overfor barn med behov.
- Folldal kommune er ansvarlig tilsynsmyndighet for den kommunale barnehagen og løser denne oppgaven gjennom et interkommunalt samarbeid med kommunene Rendalen og Alvdal. Det er ikke ført noen tilsyn i Folldal barnehage i 2017. Barnehagemyndighetene i Nord-Østerdalen: Os, Tolga, Tynset, Rendalen, Alvdal og Folldal, har samarbeid om ny tilsynsplan: *Barnehagemyndighetenes arbeid med veiledning og tilsyn*, som ble vedtatt 05.02.18.
- Det har nå blitt gjennomført tre brukerundersøkelser i Folldal barnehage, 2014, 2015 og 2016. Det ble ikke gjennomført brukerundersøkelse 2017.
- Folldal barnehage er nå med i SePU's forskning: Kultur for læring – barnehage, sammen med alle barnehagene i Hedmark. Høsten 2017 ble den første undersøkelsen gjennomført med spørsmål til barna, foreldre, personal og ledelse i barnehagen. Det var kun barna i aldersgruppen 4-5 år som kunne være med, med samtykke fra foreldre. Undersøkelsen skal gjentas i 2019 og 2021 og hele forskningsprosjektet om barnehagene skal avsluttes i 2022. Tallene fra Kultur for læring vil bli presentert når barnehagen er ferdig med analysen.

## OM MÅLOPPNÅELSE

- Folldal barnehage har hovedopptak en gang i året, og løpende opptak. Alle som søker om barnehageplass ved hovedopptaket får tildelt plass, og alle som søker etter hovedopptaket får tildelt plass med forutsetning om at barnehagen har en forsvarlig bemanning i henhold til lov, forskrifter og vedtekter.
- Folldal kommune tilbyr veiledning av ansatte i barnehagen. Tjenesten er et interkommunalt samarbeid. Ordningen fungerer godt. Veiledningen skal i første omgang brukes til veiledning av nyutdannede barnehagelærere, men kan også brukes til veiledning av andre ansatte i barnehagen.

## ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

- For å sikre at det ikke skjer økonomiske avvik er det nødvendig med streng budsjett disiplin knyttet til alle poster i budsjettet. Bedre budsjettjustering ved tertialrapportene.
- Barnehagens vedtekter ble revidert og de nye vedtektene ble gjeldende f.o.m. 01.01.2017. Dette førte til at barnehageopptaket ble endret. Man søker om barnehageplass en gang og plassen beholdes inntil man begynner på skolen eller man søker om skriftlig endring av tildelt barnehageplass.
- Barnehagen ser ved gjennomgang av hoved- og løpende opptak for kalenderåret 2017, at det er flere søkere ved løpende opptak enn ved hovedopptaket. Barnehageloven § 12.a, *Rett til barnehage plass i barnehage*, sikrer nå mer enn tidligere at barn som fyller ett år i november det året det søkes om, har rett til å få plass innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år. Spørsmål om behov for løpende opptak i kommunen er noe man må vurdere når barnehageloven sikrer barns rett til barnehageplass på en annen måte enn tidligere. Løpende opptak sammen med å holde lønnsbudsjettet kan bli utfordrende i fremtiden når pedagogtettheten strammes inn.
- Forskning fra barnehagesektoren i Norge, viser at det er store kvalitetsforskjeller i barnehagene rundt i Norge, men også innenfor en kommune med flere barnehager bestående av både private og kommunale barnehager. Det er ikke alle barn som opplever et trygt og inkluderende læringsmiljø, og det er forskjeller i det pedagogiske tilbudet som gis. For å få til gode barnehager må barnehageeier satse på høy kvalitet i sine barnehager med fokus på blant annet god voksen-barn relasjon og et godt faglig innhold. Barnehagen har gjennom de siste årene deltatt i det interkommunalt kompetanseheving i Nord-Østerdalen. Her har barnehagene i Nord-Østerdalen hatt fokus på **VOKSENROLLEN**. Vi har utarbeidet gjennom de siste året en felles forståelse for hva **VOKSENROLLEN** i *Folldal barnehage* og utarbeidet *Forebyggende arbeid mot mobbing i barnehage*.



## 4.4 HELSE, REHABILITERING OG OMSORG (HRO)

Enhetsleder Else Laila Tuveng.



Aktiviteten til enheten helse, rehabilitering og omsorg er i stor grad lovregulert. I tillegg til lover og forskrifter styres tjenesten av kommunenes Helse- og omsorgsplan.

Utfordringen for enheten er å ta vare på og utvikle en god flyt, effektivitet og fleksibilitet innenfor et meget vidt fagfelt. Enheten har store avdelinger med mange ansatte, men innenfor enkelte områder som f. eks helsesøster er det bare en ansatt.

### TABELL MED OVERSIKT OVER NETTO RAMMER OG ANSATTE

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	ANTALL ansatte pr. 15.12.17	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
NETTO BUDSJETT	44 930		42 831	43 325	41 100
<i>Herav:</i>					
Adm	1 299	2,00	1 232	1 422	1 346
Helse	5 928	10,78*	5 807	5 653	5 362
Psykatri	823		820	1 186	814
MOT	7 522	12,6	6 803	6 407	7 051
Hjemmetjenesten	11 741	17,15**	11 131	10 908	10 007
Kjøkken/vaskeri	3 492	5,15	3 279	3 653	3 415
Institusjon	14 125**	24,43***	13 759	14 096	13 105

\*inkl. Turnuskandidat og prosjektarb.rus, \*\*inkl. Dagtilbud til demente \*\*\*inkl. Dagavdelingen

10 Lønn og sosiale utgifter;



Overforbruk skyldes mye overtid grunnet vakante stillinger og endrede behov for pleie og oppfølging av enkeltpasienter. Ved sykefravær og permisjoner med lønn, har det blitt økte utgifter til arbeidsgiveravgift og pensjon.

11 Varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon;

Overforbruk skyldes økt innkjøp av matvarer, medikamenter og vikar. Matvarer må sees i sammenheng med økte inntekter for matombringning og salg kantine.

13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon;

Overforbruk skyldes i hovedsak kjøp av tjenester i annen kommune.

14 Overføringer til stat, kommune eller andre;

Overført til Tynset kommune i forbindelse med interkommunalt velferdsteknologiprojekt

15 Finanskostnader

Avsetninger til fond

16 Salgsinntekter;

Økning av praktisk bistand, matombringning og salg kantine

17 Refusjoner:

Noe mindre refusjon for ressurskrevende tjenester.

18 Overføringsinntekter

Jmf. pkt. 14.

19 Finansinntekter

Gavemidler:

I 2017 mottok Folldal kommune, HRO, kroner 59.750,- i gavemidler. Saldo på fondet var per 31.12.2017 kroner 178.097,05. Gavemidlene blir brukt til utstyr, inventar og sosiale tiltak for både pasienter og ansatte. Det er eget reglement for gavemidler.

**GJENNOMGANG AV TJENESTETILBUDET**

**KOORDINERENDE TEAM:**

- Består av enhetsleder HRO, kommunelege I, helsesøster, kommunefysioterapeut, ergoterapeut, psykiatrisk sykepleier, avdelingsleder hjemmetjenester, NAV v/kommunal saksbehandler, enhetsleder oppvekst, avdelingsleder MOT.
- Oppgaver:
  - Adresse for henvisning til habilitering og rehabilitering.
  - Oversikt over rehabiliteringsbehovet i kommunen. Sikre at individuelle planer utarbeides og gjennomføres.
  - Fremme samarbeid og tverrfaglig tenking innad i kommunen og mellom kommunen og andre vi samarbeider med.
  - Bidra til økt kompetanse i vår organisasjon og holde koordinatorsamlinger.

	2015	2016	2017
Antall individuelle planer	23	23	21

Koordinerende team er kommunens koordinerende enhet (jfr. kommunal helse- og omsorgstjenestelov § 7-3). Leder for koordinerende enhet fordeler oppgavene etter søknad om IP.

---

## HELSEAVDELINGEN:

---

### Legetjenesten:

- Kommunelege II startet 1. juni 2017. Tjenesten har hatt turnuslege hele året.
- Antall som har sin fastlege i Folldal 1552. Dette er ut i fra 2 fastlegehjemler hvor 1,7 er besatt. De som står med fastlege i den vakante legestillingen blir ivaretatt av Folldals andre leger.
- Legevakten er lokalisert ved sykehuset på Tynset. Kommunelege I i Folldal leder legevaktsordningen.
- Hjelpepersonell er bemannet i to hele årsverk.
- Aktiviteten på legekantoret har vært svært høy. Dette gjelder både i forhold til antall konsultasjoner, undersøkelser og prøvetaking.
- Kommunelege I er delaktig i kommunens arbeid med forebyggende helse og miljørettet helsevern og leder psykososialt team.
- Legekantoret har nå fått egen betalingsterminal, noe som etter hvert vil lette arbeidet i luka.

### Helsestasjon:

- Helsesøsterstillingen er i 2017 100 %.
- Lovpålagte oppgaver blir ivaretatt innenfor stillingsressursen. Forebyggende arbeid blant barn og unge blir løst ved samarbeid med blant annet sosionom på skolen og med barnehagen.
- Reisevaksiner: Helsesøster bestiller og setter reisevaksiner.
- Det er felles elektronisk journalsystem for lege, helsestasjon og fysioterapeut. Helsesøster deltar aktivt i barne- og ungdomsteam BUT.
- Helsesøster deltar på interkommunalt forum for helsesøstre i Nord-Østerdalen og veiledningsmøter med barne- og ungdoms psykiatrisk senter BUP.
- Helsesøster er med i folkehelse teamet og Frisklivsentral spesielt.

### Jordmor:

- 10 % jordmorstilling benyttes til svangerskapskontroll og jordmor- følgetjeneste.
- Det er registrert 9 nyfødte i Folldal kommune i 2017.

### Fysioterapitjenesten:

- Kommunefysioterapeuten sørger for hovedoppgavene innenfor forebyggende-, kurativt- og rehabiliteringsarbeid som tidligere.
- Samarbeidet med de to private fysioterapeutene (som har driftsavtale på til sammen 170 % i Folldal kommune) fortsetter. Pasienter og fagutfordringer drøftes og fordeles i samarbeid slik at helhetlig fysioterapitjeneste sikres.
- Kommunefysioterapeuten representerer kommunen og samarbeid i blant annet Nord-Østerdal rehabiliteringsforum. Arbeidet rapporteres til koordinerende team ved leder.
- Kommunefysioterapeuten er aktiv i teamet som jobber med forebygging, inklusive arbeidet med en egen Frisklivsentral.

### Rus og psykiatritjenesten:

- 2 årsverk totalt (psykiatriske sykepleier) og en prosjektstilling.
- Behovet for tjenesten har stabilisert seg i noen grad i 2017.

- Tjenesten har alle innbyggerne som målgruppe. Det drives med individuell oppfølging og gruppetilbud, samt IP-arbeid.
- Det er en samarbeidsavtale og et tett samarbeid med DPS-Tynset. Folldal kommunes medarbeidere får blant annet veiledning ved DPS-Tynset.
- Psykiatritjenesten har et tett samarbeid med brukerorganisasjonen Mental helse. Tjenesten deltar på deres møter annenhver uke.

#### Ergoterapeut:

- Kommunen har Ergoterapeut i 100 % stilling
- Ergoterapeut har ansvaret for hjelpemiddellageret i kommunen. Kommunen har plikt til å ha et hjelpemiddellager med mulighet for korttidsutlån til kommunens innbyggere samt å koordinere utlån fra NAV. Det er fremdeles store utfordring i forhold til lagerlokaler og vaskemuligheter.
- Ergoterapeut er tillagt oppgaven med organisering for de som søker avlastningshjem. Gjøre vedtak og sette opp avtaler med de som ser seg villig til å være avlastningshjem.
- Ergoterapeut er tillagt oppgaven med organiseringen av fritidskontakter. Gjøre vedtak og sette opp avtaler med fritidskontakter.

---

## INSTITUSJON

---

Antall vedtak pr 31.12.2017

Langtidsopphold: 18

Korttidsopphold: 1

Regelmessige korttidsopphold: 0

Avlastningsopphold: 0

Beregning av liggedøgn ved institusjonen for 2017 sammenlignet med de siste fire foregående år ser ut som følger. Som «normalt» er angitt liggedøgn dersom antall pasienter er lik antall plasser. Kolonnen «% mer» angir det prosentvise merbelegg. I tallene for februar 2016 er inkludert skuddårsdagen.

	Normal	2013		2014		2015		2016		2017	
		Liggedøgn	LD	% mer	LD	% mer	LD	% mer	LD	% mer	LD
Jan	589	773	31	717	21,7	739	25,5	657	11,5	610	3,6
Feb	532	682	28	660	24	601	13	633	14,9*	525	1,3
Mar	589	753	28	789	34	651	10,5	687	16,6	580	-1,5
Apr	570	760	33	734	28,8	650	14	723	26,8	577	1,2
Mai	589	784	33	737	25,1	699	18,7	714	21,2	584	-0,8
Jun	570	765	34	746	30,9	681	19,5	720	26,3	581	1,9
Jul	589	737	25	767	30,2	708	20,2	721	22,4	599	1,7
Aug	589	750	27	796	35,1	677	14,9	709	20,37	607	3,1

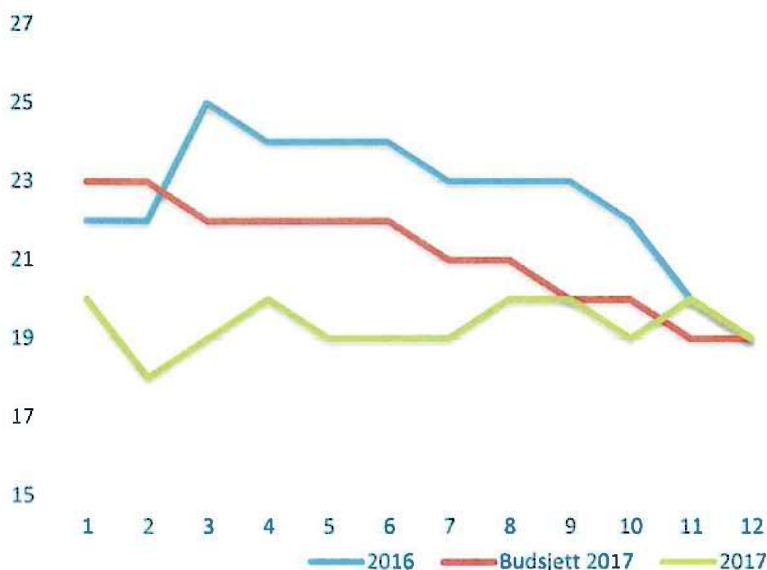
Sep	570	732	28	749	31,4	632	10,9	684	20,0	611	7,2
Okt	589	779	26	778	32,1	633	7,5	693	17,7	633	7,5
Nov	570	763	34	774	35,8	686	20,4	620	8,8	603	5,8
Des	589	733	24	775	31,6	644	9,3	600	1,9	626	6,3
Pr år	6935	9011	30	9022	30,1	8001	15,4	8161	17,3	7136	2,9

LD = liggedøgn

18 personer fikk i løpet av 2017 innvilget korttidsopphold av ulike årsaker og av ulik varighet, til sammen 1047 liggedøgn på korttids plass. To vedtak om avlastning i institusjon i 2017. Det ble fattet 6 nye vedtak om Langtidsopphold i institusjon.

Antall liggedøgn for 2017 er noe færre enn siste foregående år, men likevel 2,9 % høyere enn det institusjonen er beregnet for. Pasienter med langtidsvedtak har i mindre grad måttet dele rom, og det har vært bedre mulighet for å ta inn pasienter på korttidsopphold. Korttidspasientene har flyttet hjem, inn i omsorgsleilighet eller fått langtids plass etter korttidsoppholdet. Tre pasienter døde i løpet av korttidsoppholdet.

## Beboere sykehjem



### Langtid:

Det er ti enerom for pasienter med langtidsvedtak. Også i 2017 har en stue i tillegg vært brukt som pasientrom. Etersom dette synes å bli varig, ble det i løpet av 2017 satt inn dør til nærmeste bad slik at pasienten slipper å krysse gangen for å komme på badet.

**Korttid:**

Fem enerom hvorav kun ett har eget bad. For det meste i 2017 bodde 6 pasienter på avdelingen, 3 - 4 av disse med langtidsvedtak. Kommunen klarer ikke alltid å etterkomme ønsker/behov for korttidsopphold, dette gir en merbelastning på andre avdelinger i kommunen.

**Avlastningsopphold:**

En pasient har hatt avlastningsopphold i 2017.

**Skjermet enhet:**

4 enerom for personer med demensdiagnose. Alle plassene har vært i bruk i 2017.

**Dagavdeling:**

Åpen fire dager pr uke, og er et tilbud til beboere både i institusjon og hjemmeboende. Folldal kommune har en egen aktivitør tilknyttet dagavdelingen.

**Felles for alle avdelinger:**

For alle avdelingene er det både etiske og kvalitetsmessige utfordringer med merbelegg der enkeltrom brukes som dobbeltrom.

Det er en stor merbelastning både når det gjelder plass for beboere, hjelpemidler og det at flere må dele bad. Det er nå 5 bad med inngang fra 2 soverom. Badene ligger mellom to rom, med inngang fra begge sider. Dette er de største rommene, så hvis vi har merbelegg på Korttid, kan det skje at 3 eller 4 må dele bad. Dette er utfordrende, særlig med tanke på mulig smitteregime.

Ved institusjonstjenesten har det vært ledig sykepleierstillinger, 80% og 100 % deler av året. Dette har ført til noe vikarbruk. Ubesatte sykepleierstillinger (også deler av 74% i hjemmetjenesten), sykefravær og pålegg om tilgjengelig sykepleier hele døgnet, har ført til hjemmenvakter på sykepleierne og ekstra kostnad.

Det har ikke vært ansatt vikarer ved langtidsymmeldinger, men leid inn vakt for vakt ved behov.

---

**HJEMMETJENESTEN:**

---

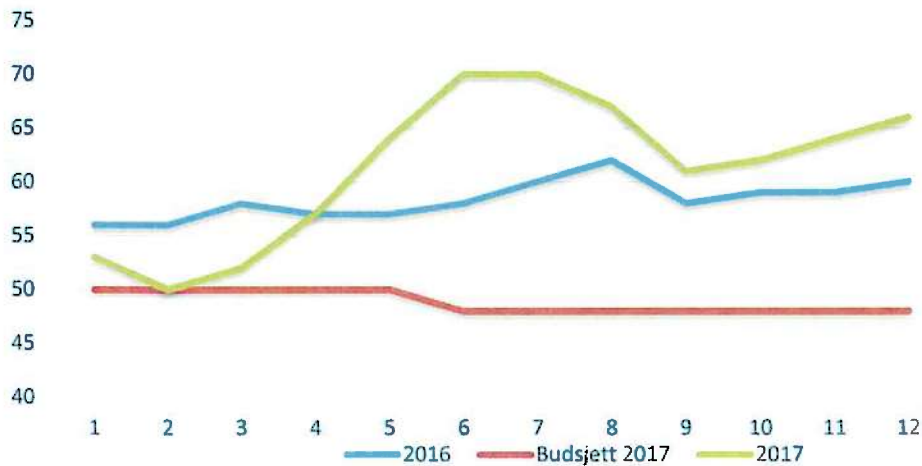
Antall brukere med vedtak:

	Des	Des	Des	Des	Des
	2013	2014	2015	2016	2017
Hjemmesykepleie	62	50	53	60	66
Hjemmehjelp	55	50	51	46	47
Omsorgslønn	1	1	0	1	1
BPA	0	0	0	0	0
Ingrid-stua	4	5	5	5	7

**Hjemmesykepleie:** Antall brukere varierer gjennom året, det er et gjennomsnitt på ca. 61 pasienter. Flere av de hjemmeboende har behov for og ønsker opphold ved institusjon i kortere/lengre perioder, men må få utvidet tilbud hjemme da det ikke er ledige plasser i institusjon. Samhandlingsreformen har hatt innvirkning på utviklingen i hjemmesykepleien med tidligere mottak

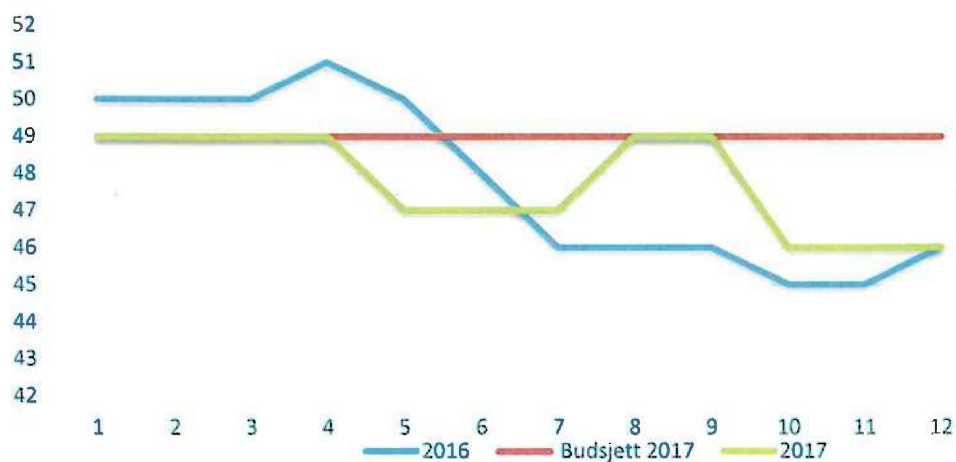
av pasienter fra sykehusene. De har mer omfattende, tidkrevende og kompetansekrevene behov. Dette gir utslag i ressursbehovet for spesialkompetanse og at hvert besøk tar lengre tid.

### Hjemmesykepleie

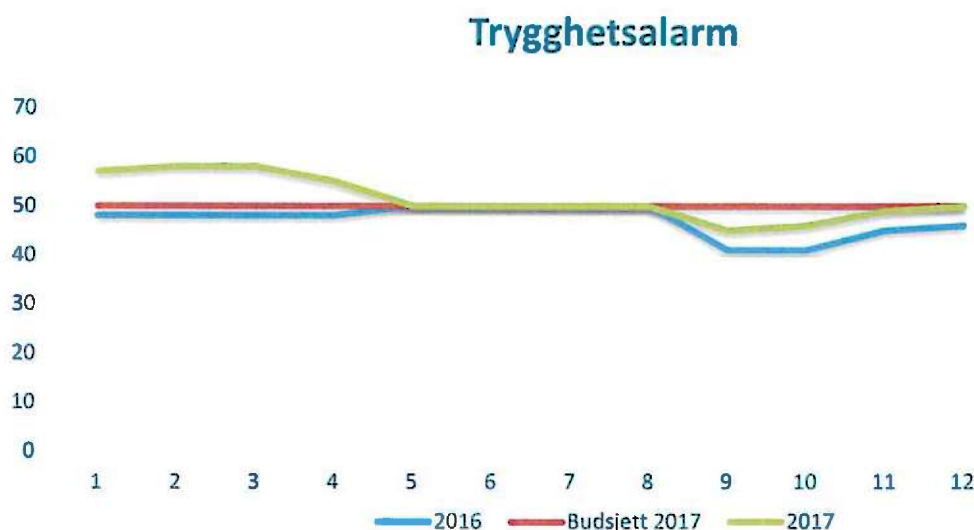


**Hjemmehjelp, praktisk bistand:** Antall brukere av tjenesten har sunket noe i 2017 i forhold til budsjettet. En ser at det er store ulikheter knyttet til behov og nødvendig tidsressurs for den enkelte tjenestemottaker. Det foregår et kontinuerlig arbeid med å prioritere tjenesten slik at flest mulig tjenestemottakere får best mulig tjeneste. Kommunen har en utfordring i forhold til å rekruttere nok personell hhv. vikarer til tjenesten.

### Hjemmehjelp



**Ingridstua.** Dagtilbud for hjemmeboende demente. Lokalisert til Dagavdelingen ved FBSS og har tilbud hver mandag og onsdag. Antall vedtak var ved årets utgang 7 stk.



Søknader og bruk av trygghetsalarmer har også i 2017 holdt seg forholdsvis stabilt gjennom året. Kommunens trygghetsalarmer er som kjent heldigitale, og kan brukes utenfor hjemmet. Brukerne oppnår direkte kommunikasjon med pleiepersonalet som oppholder seg nærmest bruker.

**Hukommelsesteam:** Tidligere het dette Demensteam, men har nå endret navn til hukommelsesteam. Dette er et tverrfaglig team som fanger opp og koordinerer tjenester for demente i kommunen. Dette innebærer kartlegging med pårørende og pasient. Dette er diagnose som er økende i befolkningen. Teamet har bistått Ingridstua ved å foreslå kandidater til dagopphold.

#### **Omsorgsleiligheter:**

Kommunen har 19 omsorgsleiligheter tilknyttet bygningsmassen på FBSS, hvor alle var i bruk pr. 31.12.17. Det er hjemmetjenesten som er adressat for søknader om omsorgsbolig. Det gjøres deretter en helsefaglig vurdering før vedtak om tildeling. Det samme gjøres med kommunens Trygdeboliger.

---

#### MILJØ- OG OPPFØLGINGSTJENESTEN (MOT)

---

- Tjenestene yter helsehjelp i form av praktisk bistand, opplæring og avlastning.
- Tjenesten dekker heldøgns helse- omsorgstjenester.

- Ressursbehovet styres av den enkeltes hjelpebehov. Staten har egen tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene
- Sommeraktivetsgruppe er et tilbud som blir gitt ungdommer med spesielle behov, hjemmeboende og beboere i MOT.
- I mai 2017 flyttet avdelingen inn i nytt flott bygg. Der er 6 omsorgsleiligheter, kombinert SPA/treningsrom til beboerne, fellesrom til bruk for både beboere og ansatte, og kontorer for ansatte. Beboerne er flittige brukere av SPA-rommet. Både beboere og ansatte er glade for de noe boligene.
- Pr. 31.12.17 er det 3 beboere ved MOT som mottar heldøgns praktisk bistand og opplæring.
- En leilighet er avlastningsleilighet hvor kommunen ved utgangen av 2017 har to personer som har avlastning hver sine helger en gang pr. mnd. og en som har avlastning en ettermiddag annenhver uke.
- Det ytes i tillegg bo veiledning til hjemmeboende hver uke.

---

#### KJØKKEN/VASKERI:

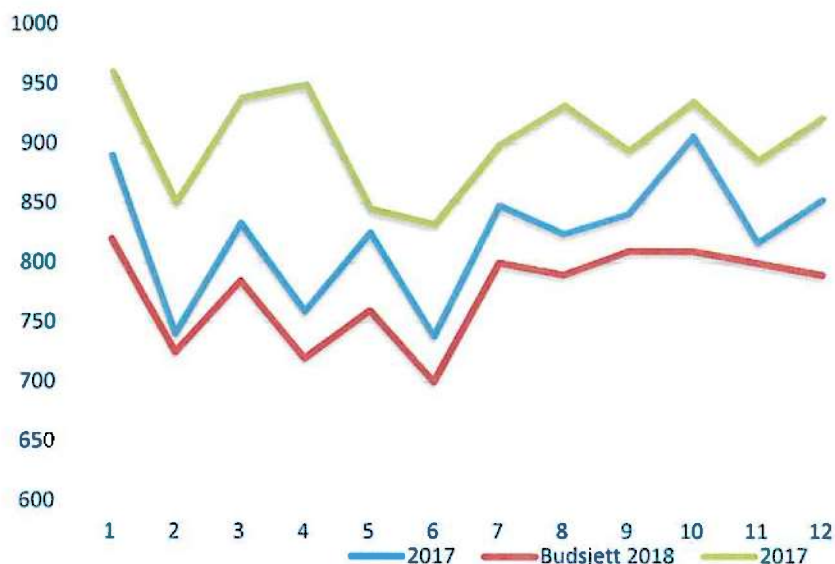
---

##### **Kjøkken:**

- Sørger for mat til beboere i FBSS og hjemmeboende med behov for tilkjørt mat.
- Ansvarlig for utkjøring av middager og tørrmat etter vedtak og behov.
- Kjøkkenet har i 2017 i tillegg servert frokost, lunsj og et kaffemåltid i Ingridstua.
- Driften på kjøkkenet påvirkes av den store aktiviteten innen HRO generelt.
- I 2017 ble døgnrytmeplanen lagt om i forhold til måltider. Middagen blir nå servert ca kl. 1530. Kveldsmat blir servert senere. Det er innført lunsj i form av et lite varmt måltid i gammel middagstid. En kaffe/kake servering er tatt bort. Dette gir merarbeid og endrede arbeidstider for kjøkkenpersonalet, men det gir en bedre ernæringsstatus for pasientene. Dette er i tråd med de nasjonale føringene for matsservering ved institusjoner.
- Det arbeides stadig for å utvikle tilbudet i kantina, og den har nå faste dager med salat, noe som blir godt mottatt av de ansatte.
- Kjøkkenet har ved utgangen av 2017 2 lærlinger. Å ha lærling gir en positiv effekt gjennom hele året. Det gir en fin utviklingsmulighet både for ansatte og lærling.



## Solgte middager



### Vaskeri:

- Det er blitt større kapasitet i vaskeriet på grunn av de nye vaskemaskinene som ble kjøpt inn i 2016.
- Det er bedre inntjening pga. de nye maskinene.
- Bemanningen for vaskeriet er marginal. Det er stor arbeidsbelastning på arbeidstakerne og det har enkelte dager vært behov for å sette inn ekstra personell.

Kjøkkenet og vaskeriet har fremdeles en del gammelt utstyr/maskiner. Dette er noe kommunen må regne med må skifte ut i løpet av forholdsvis kort tid.

### OM MÅLOPPNÅELSE

#### Indikatorer - måltall:

	2016	2017	Kostragruppe
Legetimer på institusjon til 0,40 legetimer pr. uke pr. beboer.	0,53	0,53	0,45
Fysioterapitimer på institusjon til 0,38 pr uke pr beboer.	0,40	0,42	0,41
Alle med vedtak om tjenester gjennomgås/evalueres 1 g. pr. år, også psykiatri.		100 %	
Alle brukere/pasienter i hjemmetjenesten og institusjon skal ha årskontroll med lege.		100 %	
Alle langtidsbeboere på institusjon skal ha gjennomgang av legemidler hvert halvår.		100 %	
Alle beboere på institusjon skal ha vektkontroll minimum hver 3.dje mnd.		100 %	

Alle hjemmeboende pasienter i hjemmesykepleien skal ha kartlagt og fulgt opp sin ernæringsstatus hver 3.dje mnd.

100 %

Alle måltallene er nådd.

Andre mål for kvaliteten på tjenesten er hvor stor andel av de ansatte som har fagbrev eller høyere utdanning og sykefraværet.

	2013	2014	2015	2016	2017	Kostragruppe
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	76	72	75	77	79	76
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra videregående skole	45	42	45	51	50	45
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet	28	31	29	27	29	31
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjenester	6,6	8,5	8,8	5,9	10,8	9,2

## ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

- Opprettholde samarbeidet mellom institusjon og hjemmetjenesten for fleksibilitet og samarbeid vedrørende sykepleier dekningen.
- Fortsette samarbeidet på tvers av avdelingene i forhold til internundervisning og ta i bruk egen kompetanse.
- I 2017 ble det vedtatt en rekrutteringsplan for turnus arbeidere i HRO. Denne gir et verktøy i forhold til spesielt rekruttering av sykepleiere. Planen har også i seg en kartlegging av rekrutteringsbehovet fremover.
- Follidal kommune har behov for flere ansatte med helsefaglig utdanning, både helsefagarbeidere og sykepleiere/vernepleiere. Derfor er det viktig å fortsette med å legge til rette for ansatte som ønsker å ta videreutdanning, fagbrev og søke autorisasjon.
- I 2017 har vi hatt høyt forbruk av innleie fra vikarbyrå grunnet vakante stillinger og permisjoner. Fremover må vi jobbe enda bedre for å få rekruttert riktig kompetanse inn i fagstillingene.
- Fortsette jobbing med å redusere variable lønnskostnader og få fortsatt bedring av ferievikar budsjettet.
- Legge til rette for fortsatt høy stabilitet og høy aktivitet ved legekantoret.
- Det skal tas vare på og videreutvikles det gode samarbeidet med lag og foreninger. Både pasienter og beboere har stor glede og nytte av dette.
- Ny lokal forskrift om rett til sykehjemsplass ble ferdigstilt i 2017 i henhold til lovkrav.
- Døgnrytmeplanen ble i 2017 endret i forbindelse med at HRO ønsker å gjøre måltidstidspunktene bedre for beboere og pasienter.
- Det er i 2017 igangsatt en organisatorisk gjennomgang av enheten sett i forhold til utfordringer med det psykososiale arbeidsmiljøet som vil bli videreført i 2018.
- HRO viderefører fokuset på lederutvikling og samhandling.
-

AKTIVITETSLOGG FOR 2017

FOLLDAL BO- OG SERVICESENTER,

Dato	Aktivitet	Arrangør /	For hvem
05.01	Juletreffest	Aktivitør N F Bygdekv.lag	Alle
19.01	Venneringen	Pensjonistforeninga	Alle (Avlyst pga smitte)
01.02	Nyttårsfest	Demensforeninga	Alle
07.02	Sang i avdelingene	Demensforeninga	Beboere i institusjon
16.02	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
01.03	Sang i avdelingene	Demensforeninga	Beboere i institusjon
07.03	Seniordans	Seniordansere	Alle
16.03	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
03.04	Klessalg	Seniorshop	Alle
05.04	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon
06.04	Underholdning i kantina (kl 1200)	Trønderkaillan	Alle
20.04	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
24.04	Klessalg		Alle
25.04	Kveldsmat med mer i kantina	Kirkekretsen Kvinneforening	Inst., omsorgsb.
10.05	Ettermiddagskaffe / musikk	Demensforeninga	alle
11.05	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon
18.05	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
13.06	Kirkegårdsdag	Menighetsrådet	Alle
15.06	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
11.05	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon
13.07	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
10.08	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
31.08	Klessalg	Senior Shop	Alle
07.09	Besøk i Dalen kyrkje	Øvre Folldal Sokneråd	Alle med tilhørighet til Dalen Kyrkje
07.09	Valg	Servicekontoret	Alle
07.09	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
07.09	Besøk i Dalen kyrkje	Soknerådet	Brukere/pasienter som sokner til Dalholen
13.09	Busstur til Toftemo	Demensforeninga	Alle
25.09	Klessalg i kantina	Seniorshop Vinstra	Alle
28.09	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon
05.10	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
17.10	Underholdning Dagavd. Trekkfuglan	Demensforeninga	Alle
20.10	Musikk i kantina (1230)	Spellemannslaget	Alle
26.10	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon
28.10	Kaffe med mer i kantina	Øvre Folldal Bygdekvinneleg	Alle
30.10	Underholdning i kantina (1700)	Toradergruppa	Alle
02.11	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
16.11	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon

30.11	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
03.12	Musikk i kantina (1730)	Folldal Janitsjar	Alle
10.12	Musikk i kantina (1400)	Spellemanslaget	Alle
11.12	Smånisser, sang (1030)	Barnehagen	Avdelingene, kantina
13.12	Julemiddag	Kantina	Pas./pårørende FBSS
14.12	Sang i avdelingene (fra kl 1730)	Demensforeninga	Beboere i institusjon
17.12	Musikk i kantina (1700)	Trekkspillklubben	Alle
19.12	Pynting av juletre i kantina (1630)	Husflidslaget	Alle
20.12	Sang i kantina	Ekko/Heimklang	Alle
28.12	Venneringen	Pensjonistforeninga	Inst., omsorgsb.
39.12	Musikk	v/ Gunn og Arild	Inst., omsorgsb.

Venneringen: 3-6 medlemmer av Pensjonistforeninga møter i kantina kl 1100, tar med pasienter ut på tur, til seterstua, høytlesning, sosialt samvær med mer.

Sang med Demensforeninga: 5-8 medlemmer og en spillemann underholder på avdelingene (slik at også de som ikke ønsker å ut av avdelinga kan delta)

Klessalg: Butikk i kantina (evt Dagavdelinga), et par firmaer som kommer vår og høst. Pasient/bruker kan da enkelt handle klær.

Andakt: Presten holder andakt annenhver tirsdag i dagavdelingen. Juleaften er det gudstjeneste i kantina. I tillegg er det en søndag en gang pr halvår gudstjeneste m/nattverd i kantina.

Stolpejakt / natursti: Poster inne og rundt FBSS, innlevering av skjema og trekning før jul. Turkasse m/bok mellom FBSS og Joker. Ansv: Aktivitør

Alle: Arrangementet er for beboere i trygdeleiligheter, omsorgsleilighetene og institusjon.

## 4.5 NAV FOLLDAL

NAV leder Camilla Svendsen, til medio august 2017/Brit Kværness fra medio august 2017

NAV Tynset har to styringslinjer; En linje er den statlige styringslinjen med NAV-direktøren på Hamar som leder og en styringslinje er kommunal, underlagt rådmann. Det er **partnerskapsmøtet** som er samhandlingsarenaen for det lokale NAV-kontoret. Rådmann og fylkesdirektøren i NAV Hedmark deltar der, lokal NAV-leder er sekretær for møtet.

Denne årsmeldingen omhandler i hovedsak den kommunale delen av NAV-kontoret. Beskrivelsen nedenfor tar hensyn til det ansvar som er tillagt NAV-kontoret gjennom kalenderåret 2017.

### TABELL MED OVERSIKT OVER NETTO RAMMER OG ANSATTE

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
NETTO BUDSJETT	2 505	2 599	2 335	148
Herav BARNEVERN	0	0	0	0
ANTALL ÅRSVERK	3,55	3*	3*	3*

\*Uten prosjektarbeider flyktningetjenesten

#### 10 Lønn og sosiale utgifter:

Avvik skyldes vakanse i stilling.

#### 11 Varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon;

Noe overforbruk av kjøregodtgjørelse.

#### 13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon;

Som budsjettert

#### 14 Overføringer til stat, kommune eller andre;

Avvik skyldes boligtilskudd

#### 15 Finanskostnader

Innenfor budsjett

#### 16 Salgsinntekter;

Innenfor budsjett

#### 17 Refusjoner

#### 18 Overføringsinntekter

Boligtilskudd inn

#### 19 Finansinntekter

Oppsummert: NAV leverer et driftsresultat godt innenfor budsjett.

Årsverkene fordeler seg slik ved utgangen av året:

NAV sosial; 1,8 årsverk som saksbehandler

Flykning tjenesten; 1 fast stilling som flyktningkonsulent og 1 prosjektstilling fram til juli 2017. Fra medio oktober 2017 og ut året ble det engasjert en medarbeider i 30 % stilling.

## GJENNOMGANG AV TJENESTETILBUDET

Sosiale tjenester omfatter i hovedsak tjenester og oppgaver regulert i lov om sosiale tjenester i NAV. Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

### 1. FLYKTNINGTJENESTEN

Flyktingetjenesten har ansvar for bosetting og integrering i kommunen, samt oppfølging av introduksjonsprogrammet.

Kommunen har ansvar for opplæring i norsk, samfunnskunnskap og forberedelse for deltagelse i yrkeslivet gjennom introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere. (jfr. Introduksjonsloven).

I 2017 har Folldal kommune kjøpt tjenester fra opplæringscenteret på Tynset for å sikre at nyankomne innvandrere får ta del i et introduksjonsprogram som tar sikte på;

- Gi grunnleggende ferdigheter i norsk
- Gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv, og
- Forberede for deltagelse i yrkeslivet

Årsrapport fra Tynset opplæringscenter legges ved årsmeldingen. Det foreligger en egen samarbeidsavtale om kjøp av tjenester fra Tynset opplæringscenter. Folldal kommune har, som nevnt, ansvaret for tjenestene som gis. **Rammer og retningslinjer er i stadig endring og det anbefales derfor at avtalen evalueres jevnlig.**

	2014	2015	2016	2017
Mottakere av introduksjonsstønad	7	10	21	25

Flyktinger fordelt på år og utbetaling av tilskudd i 2017.

År 1: 5  
År 2: 10  
År 3: 5  
År 4: 3  
År 5: 2

Det var vedtak på å ta imot 10 flyktinger i 2017, vi bosatte 5. Folldal kommune fikk ikke nye anmodninger om konkret bosetting av ordinære flyktinger høsten 2017. Kommunen fikk en forespørsel om direktebosetting av en familie der alle (fem personer) hadde betydelige helseutfordringer med behov for oppfølging av spesialisthelsetjenesten. Kommunen takket nei til dette tilbudet.

Folldal kommune hadde i perioden 01.04.2016 til 12.06.2017 et prosjektarbeid i flykting tjenesten. Hensikten med prosjektet var å styrke kommunens arbeid i forhold til nyankomne innvandrere fra land utenfor EØS.

### 2. SOSIALTJENESTEN

Tjenesteområdet arbeider etter **Lov om sosiale tjenester i Arbeids- og velferdsforvaltningen**. NAV sine oppgaver på den kommunale siden er hjemlet i denne loven og vi har blant annet fem konkrete

områder som kan være knyttet til rettigheter og individuelle tjenester til alle som oppholder seg i kommunen:

- Opplysning, råd og veiledning etter § 17,
- Stønad til livsopphold etter § 18,
- Stønad i særlige tilfeller etter § 19,
- Individuell plan etter § 28 og
- Tilbud om deltagelse i Kvalifiseringsprogram etter § 29

<b>Overordnede mål for tjenesten</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• «Vi gir mennesker muligheter»</li> <li>• Flere i arbeid og aktivitet, - færre på langvarige stønader</li> <li>• Bidra til at våre brukere får den bistand de trenger for å bli selvhjulpne</li> </ul>
--------------------------------------	--

Utbetalingen av sosialhjelp fordeler seg på noen brukere som trenger kortvarig hjelp for å komme gjennom en vanskelig livssituasjon og andre som har behov for mer langsiktig hjelp. Stønadene skal bidra til å gjøre vedkommende selvhjulpne og det stilles vanligvis vilkår til utbetalingene. I 2017 kom det en lovendring der vilkår skal stilles til brukere som er under 30 år. (Ny § 20a i loven)

NAV Follidal har ikke hatt deltakere på kvalifiseringsprogrammet i 2017.

Sosialtjenesten har gjennom flere år hatt en nedgang på antall mottakere av økonomisk sosialhjelp, med unntak av noen år hvor det har vært en liten økning. I 2017 var utbetalinger av økonomisk sosialhjelp om lag på samme nivå som i 2016. Vi har noen flere søkere i 2017, samtidig har vi klart å holde stønadperioden til den enkelte på et ikke alt for høyt nivå. Det er fortsatt en betydelig andel av de som mottar økonomisk sosialhjelp som mottar dette både før introduksjonsprogrammet starter og etter gjennomført introduksjonsprogram. Som hovedregel er programmet for den enkelte på to til tre år. Avgjørende for om den enkelte er en reell arbeidssøker etter dette er, naturlig nok, avhengig av norskkunnskapene og tilbudet i arbeidsmarkedet.

Oversikten over utbetalinger av økonomisk sosialhjelp viser at det er flere innbyggere i Follidal som har behov for slik bistand i kortere eller lengre perioder. Det er særlig bekymringsfullt at det er flere med forsørgeransvar som kommer i en slik situasjon. Den store økningen i dette antallet skyldes i hovedsak nyankomne innvandrere fra land utenfor EØS som har svangerskapspermisjon fra introduksjonsprogrammet. Det utbetales ikke introduksjonslønn i permisjonstiden.

	2014	2015	2016	2017
Sosialhjelpsmottakere	38	36	42	46
Sosialhjelpsmottakere med forsørgerplikt for barn under 18 år	9	7	6	15
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	4	5	10	7
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	9	14	18	17
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntektskilde	8	7	8	

Kontoret tilbyr også økonomisk rådgiving og i 2017 har antallet saker ligget om lag på nivå som i 2016. NAV Folldal har kommunale ansatte som gir økonomisk råd og veiledning, og fungerer som gjeldsrådgivere i Folldal kommune. Kompetanseheving hos medarbeidere knyttet til dette fagområdet er konkretisert i kompetansehevsingsplanen og er gjennomført i 2017/2018.

#### HUSBANKEN

Kontoret behandler søknader om bostøtte og søknader om startlån. Behovene for disse ytelsene synes å være relativt stabile. I 2017 kom det også inn en søknad om tilpasning av bolig.

#### KRISESENTER

Krisesenter er etablert i samsvar med lov om krisesenter. Folldal Kommune har siden 01.01.11 hatt avtale om kjøp av tjenester fra Gudbrandsdal krisesenter. Det er i løpet av 2017 skrevet ny avtale med krisesenteret sammen med de andre kommunene i Nord- Østerdal som kjøper tjenester. Det er laget nye internrutiner som ivaretar kommunenes plikt til internkontroll. Innbyggere fra Folldal har brukt denne tjenesten i 2017.

#### OM MÅLOPPNÅELSE

	2016	2017
Andel som mottar økonomisk sosialhjelp i forhold til innbyggere	2,3 %	2,7
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (%)		42,2
Andel unge som mottar økonomisk sosialhjelp (under 25 år), av innbyggere 18 – 24 år	4,0	3,5
Antall med vedtak på kvalifiseringsprogram	0	0
Antall vedtak § 17 i perioden.	5	4

Gjennom 2017 har NAV kontoret fortsatt med en helhetlige tenkingen i forhold til våre brukere. Det at man kan bruke både kommunale og statlige virkemidler gir våre brukere et bedre tilbud oppleves positivt. Det har vært jobbet kontinuerlig med å gjøre kontoret mindre sårbart gjennom å bygge opp tvilling kompetanse på tvers av statlig eller kommunalt ansettelse.

Kompleksiteten i regelverket som NAV er satt til å forvalte er stor, og det krever sterk og spesifikk fagkompetanse innenfor ansvarsområdene.

Det ble i 2013 innført en dag pr uke hvor NAV Folldal var stengt for publikum, fra oktober 2016 har NAV Folldal hatt stengt mottaket 2 dager pr uke. Dette har gitt en mer forutsigbar arbeidsdag disse dagene da det er planlagte oppfølgingssamtaler og interne møter som prioriteres.

NAV stat har en kanalstrategi for å få så mange brukere som mulig over på digitale løsninger og hvor kontaktsenteret kan hjelpe på telefon. Dette har gjort at man har mindre mottaks arbeid og kan bruke mer tid på den oppfølgingen til de som trenger tettere oppfølging, dette kommer også de kommunale brukerne til gode.

Prosjekt sommerjobb for ungdom har blitt gjennomført som planlagt. Det er 10 ungdommer som har hatt sommerjobb i tre uker også i 2017.



## ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

- Jobben med flyktninger krever mye, og for at man skal kunne gi de muligheter for utdanning og arbeid etter endt introduksjonsprogram er det viktig at de opparbeider seg god kunnskap om norsk språk.
- Satsningsområdene for NAV på nasjonalt nivå er dels nyankomne innvandrere fra land utenfor EØS og dels personer under 30 år. På landsbasis og også i Folldal, ser vi viktigheten av å ha økt oppmerksomhet på disse gruppene. Det er en allmenn bekymring, særlig i Hedmark, at antallet unge uføre stiger dramatisk.
- NAV og flyktning tjenesten har hver for seg og i fellesskap mange henvendelser til det lokale næringslivet. Vi trenger både språktrening- og arbeidstreningsplasser. I tillegg har kommunen et ansvar for å stille aktivitetsplasser til disposisjon for unge sosialhjelpsmottakere som har vilkår om aktivitet i sine vedtak om økonomiske ytelser. I hovedtrekk er det lokale næringslivet positivt til alt dette. Kommunen, som er den største arbeidsplassen, kunne ha tatt et større ansvar.

## 4.6 SERVICE OG KULTUR

Enhetsleder Eva Tørhaug

TABELL MED OVERSIKT OVER NETTO RAMMER OG ANSATTE

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
Service og Kultur	8 694	8 655	8 787	8 230
Antall årsverk	7,7	7,7	7,7	7,7

Kommentarer til regnskapet:

### 10 Lønn og sosiale utgifter:

Avviket skyldes en 40% prosjektstilling i forbindelse med kulturminneplanen. Stillingen skal finansieres med tilskudd som først utbetales i 2018.

### 11 Varer og tjenester som inngår i kommunens egen produksjon:

Avviket skyldes i hovedsak økte utgifter til kontortekniske poster, bokinnkjøp, filmleie samt kjøregodtgjørelse. Artsgruppen ses i sammenheng med artsgruppe 17.

### 13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens egenproduksjon:

Avviket skyldes utgifter i forbindelse med den kulturelle spaserstokken. Artsgruppen ses i sammenheng med artsgruppe 17 og 19.

### 14 Overføringer til stat, kommune eller andre:

Avviket skyldes overføring av statstilskudd. Artsgruppen ses i sammenheng med artsgruppe 18.

### 15 Finanskostnader

Avviket skyldes avsetning til bundne fond.

### 16 Salgsinntekter

Avviket skyldes i hovedsak sviktende inntekter i forhold til kiosksalg, kinobilletter samt Folldals Jul.

### 17 Refusjoner:

Avviket skyldes i hovedsak økte refusjoner innen kulturvern og bibliotek. Artsgruppen ses i sammenheng med artsgruppe 11 og 13.

#### 18 Overføringsinntekter

Avviket skyldes viderefremidling av statstilskudd. Artsgruppen ses i sammenheng med artsgruppe 14.

#### 19 Finansinntekter

Avviket skyldes bruk av bundne fond. Artsgruppen ses i sammenheng med artsgruppe 11.

#### **Konklusjon:**

Budsjettkontrollen har vært god til tross for at resultatet viser et merforbruk på kr 39.000 i forhold til revidert budsjett.

### **GJENNOMGANG AV TJENESTETILBUDET**

Enhet for service og kultur består av servicekontor, IKT, bibliotek, kulturkontor, kino og fritidsklubb.

**Servicekontoret** er kommunens førstelinjetjeneste ut mot publikum i tillegg til å være støttefunksjonen til de andre enhetene i kommunen.

**IKT-avdelingen** tar seg av den daglige oppfølging av kommunens brukere av IKT- systemene. Drift utføres av IKT Fjellregionen IKS på Tynset. IKT-rådgiver er utleid i 70 % stilling til det interkommunale samarbeidet.

**Biblioteket** tilbyr utlån av bøker, film, musikk, spill og aviser/magasiner. I tillegg arrangerer biblioteket temamøter og utstillinger i løpet av året.

**Kulturkontoret** skal bidra til et aktivt og mangfoldig kulturliv i bygda. Kulturkonsulenten er sekretær for barne- og ungdomsrådet og kulturvernrådet.

**Folldal Kommunale Kino** holder til på Follvang, kinosalen rommer 160 seter.

**Folldal Kommunale Fritidsklubb** holder til på Follvang og er et tilbud til barn og unge. Dette er en uformell og rusfri møteplass på ungdommens premisser.

#### **OM MÅLOPPNÅELSE:**

**Måltall for tjenesteproduksjonen innen rammeområdet**

#### Mål for virksomheten i 2017

Nå målene i KS e-Kommune-strategi for vår hjemmeside	Måltall for 2017: Komme opp på gjennomsnittsnivå i landet på bedømmelse av hjemmeside
Antall utlånte bøker på biblioteket	Måltall for 2017: 16500
Antall brukere av junior- og fritidsklubb	Måltall for 2017: Gjennomsnittstall brukere: juniorklubb: 20 ungdomsklubb: 20
Antall brukere av kino	Måltall for 2017: Gjennomsnitt antall brukere: 27

Nedetid på data	Måltall for 2017: 0%
Utlagt postliste alle virkedager på hjemmesiden	Måltall for 2017: Postliste legges ut daglig.

Målene for virksomheten er stort sett tilsvarende tidligere års mål:

#### Hjemmeside

Målsettingen er å oppfylle flest mulig av Difi's kriterier for «Kvalitet på nett» for vår hjemmeside. Hjemmesiden har en fullstendig løsning på tjenestebeskrivelser, i tillegg er elektroniske skjemaer tatt i bruk, noe som har bidratt til å høyne kvaliteten på siden. For øvrig tas ny hjemmeside i bruk våren 2018.

Gjennom arbeidet med «Kvalitet på nett» har Difi i løpet av en 2-årssyklus gjennomført vurderinger av rundt 70 offentlige digitale tjenester og nettstedet basert på utvalgte kriterier, sist gang i 2016. Follidal kommune sin hjemmeside er ikke vurdert på flere år. Difi har avsluttet arbeidet med Kvalitet på nett, men kriteriesettet er fortsatt relevant. Difi vil ikke vurdere nettsteder og tjenester i 2018.

**Måloppnåelse: Kommunens hjemmeside er ikke vurdert i 2017. Det er derfor vanskelig å si noe om måloppnåelsen om og komme opp på gjennomsnittsnivå i landet på bedømmelse av hjemmesiden. Målet bør tas ut dersom Difi i fremtiden ikke vil vurdere nettsteder og tjenester.**

#### Biblioteket

Vi har ingen nøyaktige besøkstall, men det er uten tvil barn/unge som utgjør størsteparten av besøket, noe som er helt naturlig da biblioteket er et kombinasjonsbibliotek. Antall voksne låntakere er forholdsvis stabilt. Utlånstallet er ikke med i de foreløpige KOSTRA-tallene da det er Nasjonalbiblioteket som har ansvar for å innhente og publisere statistikk for bibliotekene. Frist for bibliotekene for innrapportering er ennå ikke mottatt. KOSTRA-tallene gjelder for øvrig folkebibliotek.

Besøket ved norske folkebibliotek har økt de senere årene. Utlån av e-bøker har økt, selvbetjent bibliotek har blitt en suksess og biblioteket som møteplass er i utvikling. Trenden er den samme ved vårt bibliotek. Selv om statistikk for utlån av e-bøker ikke er klar ennå, har utlånet økt fra året før. Utlån av e-bøker utgjør imidlertid en liten del av utlånet, de langt fleste møter fortsatt opp fysisk for å låne bøker. Biblioteket som møteplass er i utvikling, blant annet ved at flere slags arrangementer legges dit. I tillegg er det mulig å benytte seg av biblioteket til å avlegge eksamen via internett. Biblioteket har også i 2017 hatt sommeråpent, noe som har blitt godt mottatt av brukerne. I det hele tatt har enheten strukket seg langt for at biblioteket skal være åpent selv ved fravær. Dette har blitt løst uten ekstra kostnader ved omdirigering av annet personell innen enheten.

	2014	2015	2016	2017
Antall utlånte bøker	16209*	16290*	16252*	16322
Bokutlån per innbygger	9,9	10,2	10,3	10,4

\*Utlån av e-bøker er inkludert

Statistikk for e-bøker er ikke klar for 2017

KOSTRA-rapportering er ikke tatt med her da den gjelder folkebibliotek.

**Måloppnåelse: I mangel av statistikk for e-bøker, er det vanskelig å si om målet på 16500 utlånte bøker er nådd. Det antas at antall utlånte e-bøker er over 178, og at målet dermed er nådd.**

## Fritidsklubben

Fritidsklubben har tilholdssted på Follvang og har følgende aktiviteter på klubbkveldene:

Bordtennis, biljard, airhockey, fotballspill, Playstation og Nintendo Wii, tilgang til trådløst internett med egen pc eller klubbens pcer, diskotek og kiosk.

Fritidsklubben har hatt følgende aktivitet:

Juniorklubb:	2014	2015	2016	2017
Antall klubbkvelder	17	16	17	15
Antall besøkende totalt	443	344	321	288
Gjennomsnitt brukere pr kveld	26	22	21	19
Ungdomsklubb:	2014	2015	2016	2017
Antall klubbkvelder	17	16	16	15
Antall besøkende totalt	310	356	186	134
Gjennomsnitt brukere pr kveld	18	22	12	9
Besøkende på arrangementer*	297	257	232	211

\*Arrangementer: I tillegg til vanlige klubbkvelder arrangerer fritidsklubben rockekonsert, UKM og sommer- og juleavslutning.

KOSTRA-rapportering er ikke tatt med her da den inneholder tall for fritidsklubben totalt, og ikke skiller på junior- og ungdomsklubb.

Antall brukere av fritidsklubben er dessverre synkende, og verst er det i ungdomsklubben der gjennomsnitt brukere er halvert fra 2014. Juniorklubben er bedre stilt, men kurven er nedadgående der også. Fra 2014 har gjennomsnitt brukere gått ned fra 26 til 19. Det er sikkert flere grunner til nedgangen, men en kan være mindre årskull. I tillegg vet vi at et stort kull som brukte juniorklubben flittig, nesten er fraværende i ungdomsklubben, uvisst av hvilken årsak.

**Måloppnåelse: Målene om gjennomsnitt 20 brukere pr kveld for juniorklubb og 20 for ungdomsklubb er ikke nådd.**

## Kino

Folldal kino har hatt følgende aktivitet (egenrapportert):

	2014	2015	2016	2017
Antall kinoforestillinger	75	78	72*	70*
Totalt antall kinobesøk	1650	1908	2188	1794
Gjennomsnittlig antall besøkende	22	24	30	26

\*70 forestillinger fordelt på 55 filmer.

Egenrapporteringen er tatt med for å vise gjennomsnittlig antall besøkende.

## KOSTRA-rapportering:

	2014	2015	2016	2017*
Totalt antall kinobesøk	1650		2163*	
Besøk på norske filmer	670	687	1159	
Antall kinoforestillinger	75	78	71*	
Antall forestillinger norske filmer	20	15	19	

\*Tall for 2017 er ikke klare.

Kinoene i Norge hadde i 2017 besøkstall på nær 11,8 millioner, noe som er en nedgang fra tidligere år, men det er allikevel som et gjennomsnittså for norske kinoer. Med unntak av Den 12. mann er det karakteristiske at de store norske publikumssuksessene uteble. Denne trenden gjelder også for Follidal kino som har hatt en nedgang på 18%.

Follidal kino inngikk i 2014 avtale med fylkeskommunen om å ta i bruk Kulturkortet. Kortet gir ungdom mellom 13-19 år rabatter på kulturforestillinger. Tilbudet ble benyttet på kun 3 billetter i 2017 (67 i 2015, 33 i 2016), noe som er en betydelig nedgang. Årsaken til nedgangen er ukjent.

**Måloppnåelse: Målet om 27 gjennomsnitt betalende er ikke nådd.**

#### Nedetid på data

Tall innhentet fra IKT Fjellregionen IKS (FARTT) viser at nedetid har vært 0,1 % i 2017, d.v.s oppetid for 2017 er 99,9 målt mot avvik.

Nedenfor er oppetid FARTT siste 3 år.



**Måloppnåelse: Målet om 0% nedetid er ikke nådd.**

#### Utlagt postliste alle virkedager på hjemmesiden

Postlisten er lagt ut på hjemmesiden alle virkedager unntatt ved kabelbrudd. Postliste for disse dagene ble lagt ut i ettertid.

**Måloppnåelse: Målet om å legge ut postliste daglig, anses som nådd.**

#### Planer

- Kommunedelplan for anlegg og områder for kulturbygg, idrett og fysisk aktivitet, del B – sti- og løypeplan ble ferdigbehandlet i kommunestyret høsten 2017. Del A ble ferdigbehandlet i 2016.
- Arkivplan. Etter tilsyn har vi fått utsatt frist for å lukke avvik til 01.03.2018.

- Kulturminneplan. Arbeidet startet opp høsten 2017 og vil fortsette i 2018. En prosjektmedarbeider er ansatt i 40% stilling fra september 2017-mars 2018. Det kan være aktuelt å forlenge perioden. Stillingen finansieres med tilskudd.

Annet: Folldalsprisen ble i 2017 tildelt Tæladylju.

## ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

- Ombygging av lokaler på servicekontoret er ikke gjennomført, men vil skje i 2018.
- Det er fortsatt behov for opplæring på saksbehandlersystemet ESA.
- Nye websider tas i bruk i 2018.
- Vertsrollen i forhold til tilflyttere (tidligere Flytt Hit). Det er satt inn en ekstra innsats på området.
- Gjennomgang arbeidsoppgaver. Rutiner og arbeidsoppgaver gjennomgås i 2018 etter at alle stillingshjemler er besatt.
- Vurdere hva vi kan gjøre for å få opp besøkstallet på fritidsklubben.

## 4.7 TEKNISK, LANDBRUK OG UTVIKLING

Enhetsleder Ole Håkon Flatøy

### TABELL MED OVERSIKT OVER NETTO RAMMER OG ANSATTE

Tall i 1000 kr

VIRKSOMHETSÅR	REGNSKAP 2017	REVIDERT 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016
NETTO BUDSJETT	12 098	10 969	11 098	11 097
ANTALL ÅRSVERK	18,80	18,80	18,80	19,29

#### Kommentar til tallene

##### 10 Lønn og sosiale utgifter

I henhold til budsjett

##### 11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjon

Det største avviket mellom regnskap og budsjett er som tidligere på energi. Her var det i 2017 et overforbruk ift. budsjett på ca. 900'. Årsaken til dette skyldes både høyere forbruk og høyere priser enn forutsatt, men også at det gjennom EPC-prosjektet ble kjøpt inn et stort parti bioolje i forbindelse med konvertering fra vanlig fyringsolje. Endringen i KPI for 2017 var 1,6 % mens tilsvarende endring i strømprisene for husholdninger var 12,1 % jfr. SSB. Med et forbruk på 2,4 mill kWh blir det store utslag.

For enheten for øvrig er det en del poster spesielt på vedlikehold som går en del over budsjett, mens det på en del poster også er en del underforbruk.

##### 13 Kjøp av tjenester som erstatter komm. egenproduksjon

Her er det samlet et underforbruk på 105'. De største avvikene ser vi på geodata og innleie på skog/vilt.

##### 14 Overføringsutgifter

Her er det et avvik på 433'. Mva utgjør en stor del, i tillegg er det tap på fordringer med 150'.

### 15 Finanskostnader

Her er det et underforbruk på 263', gjelder avsetninger til fond.

### 16 Salgsinntekt

Totalt 178' merinntekter enn budsjettet, av større poster er det tilkoblingsavgifter vann/avløp og tilskudd på prosjekter.

### 17 Refusjoner

Totalt 409' mer enn budsjettet, mye av dette er refusjon mva. og refusjoner på prosjekter. Må sees mot utgifter på andre områder.

### 19 Finansinntekter med mer

Her er det bokført 178' mindre enn budsjettet, gjelder bl.a. avsetninger til fond.

### **Energiforbruk kWh, kommunale formålsbygg (KOSTRA)**

	<b>2017</b>	<b>2016</b>	<b>2015</b>	<b>2014</b>
Administrasjonslokaler	266 389	253 443	271 296	244 891
Førskolelokaler *	270 269	243 262	272 285	125 669
Skolelokaler **	596 504	559 242	569 241	495 745
Institusjonslokaler	1 132 279	1 106 692	1 199 938	1 051 956
Kulturbygg	135 732	140 091	133 801	124 656
<i>Sum</i>	<i>2 401 173</i>	<i>2 302 730</i>	<i>2 446 561</i>	<i>2 042 917</i>

### **Investeringer**

Vi fikk i 2017 på plass en egen prosjektleder for investeringer (intern rekruttering). Dette har gjort at vi har fått satt i gang en rekke prosjekter som har stått på vent fra tidligere.

Status investeringsprosjekter fra 2017 og prosjekter som har stått igjen fra tidligere:

	<b>Budsjett år</b>	
Resepsjon Nyberg	2015	Ferdigstilles mars -18
ENØK tiltak	2017/18	Pågår iht. plan
Legekontor	2015	Kommer egen sak om budsjettjustering
Utvidet p-plass barnehage	2015	Gjennomført
Pensjonistboliger, maling	2014	Gjennomføres 2018, kommer også sak om budsjettjustering
Utleieboliger, maling	2014	Avklare i befaring på vårparten
Fagerhaug	2016	Vedtatt utlagt for salg
Pensjonistboliger, vinduer	2016-18	Gjennomføring pågår
Overtagelse privat vannverk	2015	Utredninger pågår, kommer som egen sak
Kommunale veger	2015	Gjennomført
MOT-boliger	2016	Gjennomført
Nødstrøm forprosjektering	2016	Gjennomført, anlegg kommer i 2018
Traktor, anskaffelse	2017	Gjennomført

Barnehage, solskjerming	2017	Gjennomført
Investeringer vann/avløp	2017	Gjennomført
Forprosjekt svømmehall / idrettshall	2017	Ikke påbegynt
Forprosjekt FBSS	2017	Påbegynt
Forprosj. brannvarsling pensj.boliger	2017	Utstyr kjøpes inn via MHBR / prosjektet «Det store brannløftet».

Viser ellers til note nr. 18 Investeringsprosjekt over flere år. Regnskap 2017 inneholder oversikt over alle investeringsprosjekter for 2017.

### Inndekningsgrader, selvkostområdene

Selvkostfondene skal brukes for å holde en stabil utvikling av gebyrene. Vann, avløp og renovasjon gikk «underskudd» i 2016 og må dermed belastes fond.

	Bruk/avsetning fond 2017	Fond pr. 31.12
Vann	490' (bruk)	-388'
Avløp	258' (avsetning)	-451'
Septikrenovasjon	97' (bruk)	-97'
Renovasjon	52' (bruk)	-340'

### Landbruk

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
BU-søknader trad. landbruk	7	9	3	5	10	6	6	7	3	3	6
BU-søknader bygdenæring	1	0	0	2	2	3	2	2	3	6	4
Søkere prod.tilskudd	111	116	114	116	110	115	119	119	123	122	123
Søkere som er husdyrprod.	101	104	105	103	106	107	107	107	110	112	114
Søknader generelle miljøtiltak	78	80	83	88	87	92	86	82	80	91	94
Søknader om nydyrking	6	10	7	5	6	8	10	9	5	5	6

Målgruppa for landbruk vil dels være de bønder som søker produksjonstilskudd, og som da er aktive med husdyrproduksjon eller ren planteproduksjon. Antallet søkere på produksjonstilskudd er her et måltall. Men for andre deler av landbruksarbeidet vil målgruppa være alle eiere av landbrukseiendom (eks. jordlov, konsesjonslov, skogbruk). Utviklingstrekk i landbruket i Follidal kan kort oppsummeres til at antallet bønder med husdyrproduksjon har gått noe nedover, mens antallet eiendommer er stort sett uendret. Færre bønder driver i gjennomsnitt noe større areal, og har i gjennomsnitt en større produksjon. Bak disse gjennomsnittstalla skjuler det seg store variasjoner, med store variasjoner i driftsopplegg og driftsomfang.

«Landbruksprosjektet: Framtid i fjellandbruket!» har vært inn i en avsluttende fase og fullføres i løpet av første halvdel av 2018 Det er i de tre åra prosjektperioden har vart vært gjennomført åpne møter, faggrupper innenfor mjølk og kjøtt storfe, sau og nye næringer og individuelle veiledningspakker. Det er



bestilt i alt 42 individuelle veiledningspakker fra i alt 39 landbrukseiendommer. En høy andel av de aktive næringsutøverne innenfor landbruket har deltatt i aktivitetene i landbruksprosjektet på den ene eller andre måten.

Gjennom 2017 var det fortsatt stor investeringsvilje i det tradisjonelle landbruket. De siste to åra har omfanget av søknader om tilskudd til utbygging av driftsbygninger i Hedmark oversteget tilgjengelige midler. Det har derfor dessverre vært eksempler på ellers gode byggeprosjekt som ikke har fått finansiering med tilskudd. I Folldal var det 7 søknader om bygdeutviklingsmidler innenfor tradisjonelt landbruk i 2017. For bygdenæringer fortsetter trenden med få initiativ. Det var en søknad om BU-finansiering innenfor bygdenæringer i 2017.

Også innenfor nydyrking har det vært høy aktivitet. I 2017 ble det godkjent 6 nye planer, for til sammen 344 dekar. Siste 5 års perioden har det vært sluttført nydyrking av i snitt 200 dekar hvert år. Halvparten av tilsagnet fra kraftfondet på 500.000 kroner til kommunalt nydyrkingstilskudd (fra 2016) var bevilga ut ved årsskiftet 2017/18.

Inn i 2018 har man fortsatt en situasjon med overproduksjon på sau og samtidig synkende forholdstall på mjølkekvoter for ku. Driftsutvidelser innenfor sau er vanskelig på grunn av markedssituasjonen. Og byggeprosjekter med driftsutvidelser innenfor mjølk er krevende på grunn av høye kvotepriser for både kvoteleie og kvotekjøp. Da mjølkeproduksjon på storfe og sau er de to største landbruksproduksjonene i Folldal, er det sannsynlig at dette vil kunne påvirke investeringsomfanget framover i 2018 og nærmeste åra etter dette.

Omlegging av søknadsfrister og endring av en del andre rutiner for produksjonstilskudd har krevd mye fokus gjennom 2017. Økt digitalisering av søknadsprosessen og ikke minst mye krysskjøring av søknadene opp mot mange ulike registre, medfører at kommunene har måttet endre mange egne saksbehandlingsrutiner. Omleggingene øker også kravet til kommunens ajourføring av dyrka arealer i gårdskart/AR5. Pr nå er Folldal kommune ajour på oppdatering av nye dyrka arealer.

For 2017 fikk Folldal kommune en ramme fra Fylkesmannen på kr 400.000,- til videre fordeling på SMIL-prosjekter (tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket). Sammen med inndratte midler hadde vi en total ramme SMIL-midler til fordeling på kr 765.264,-. SMIL-midlene skal benyttes til å fremme natur og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensning fra jordbruket - *utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift*. I 2017 mottok vi 17 søknader, av disse ble 11 innvilget. Flere søknader ble avslått grunnet manglende midler. Flertallet av søknadsprosjektene dreier seg om restaurering av verneverdige bygninger. Vi skulle gjerne sett flere søknader innen klima- og forurensningstiltak, da dette er gitt høyere prioritet ved tildeling av rammer til kommunene. De lokale tiltaksstrategiene 2014-2017 er forlenget med 2 år, dvs ut 2019. Dette med bakgrunn i sentrale retningslinjer for når det er ønska revidering.

NIBIO har gjennomført feltarbeid med vegetasjonskartlegging av to utvalgte beiteområder i Folldal, og rapporter og kart fra dette arbeidet vil bli produsert i løpet av vinteren 2018. Dette arbeidet er finansiert med SMIL tilskudd samt tilskudd fra kraftfondet i Folldal kommune.

Av planarbeid ble det fullført utarbeidelse av retningslinjer for behandling av saker etter jordlov og konsesjonslov med endelig vedtak i kommunestyret i mai 2017. Videre er det i løpet av 2017 starta opp arbeid med revidering av Handlingsplan landbruket i Folldal og Beitebruksplan for Folldal. Det forventes at disse planene er ferdig revidert i løpet av 2018.

## Skog

### Nøkkeltall for skogbruket

- For 2017 er det behandlet 5 stk. - «Melding om hogst i vernskog»
- Det ble avvirket totalt 3514 m<sup>3</sup> tømmer i 2017

- Verdi virke: totalt kr 867 855 med snittpris kr 247 / m<sup>3</sup>
- I tillegg kommer hogst av ved/ virke til eget bruk
- Nyplanting 2 500 stk. og totalt 14 daa
- Suppleringsplanting 500 stk. og totalt 9 daa
- Avstandsregulering/ ungskogpleie totalt 33 daa
- Totalt Klima + NMSK-tilskudd i Folldal kommune 2017 = kr 12 137
- I tillegg kommer finansiering av prosjekt foryngelse med kr 10 396
- Innestående i Folldal kommune pr. 31.12. 2017 = kr 930 435
- Omsatt skogfond 2017 = kr 105 750
- Rentemidler: Innestående i Folldal kommune pr. 31.12.2017 = kr 252 181
- Felles prosjekt med Alvdal og Tynset kommuner med oppfølging av tiltak for etablering av ny foryngelse etter hogst. Prosjektet ble utført av en student (skogfag) fra universitetet på Ås, og ble fullfinansiert med NMSK midler. Det ble utsendt 27 skriftlige henvendelser, og det ble gjennomført 6 skogeierbesøk. Total kostnad kr 10 396 (eks. MVA.)
- Det ble behandlet en veisøknad uten NMSK tilskudd som gjelder ombygging av landbruksvei i 2017

### Viltforvaltning

Felte dyr i jakta 2017: Elg 141 dyr, hjort 20 dyr og rådyr 23 dyr.

Fallvilt Folldal: (01.01-31.12.2017) 28 elg (7 trafikk/ 21 sjukdom/skade), 3 hjort (sjukdom/skade), 24 rådyr (19 trafikk/ 5 sjukdom/skade), 6 villrein (sjukdom/skade). Totalt 83 utrykninger/hendelser i 2017.

#### Oppmåling, deling, bygging og matrikkelarbeid

	2017	2016	2015	2014
Byggesøknader / herav disp.søknader	52 / 10	61 / 24	71 / 11	82 / 18
Oppmålingsforretninger	18	16	20	15
Oppretting av nye grunneiendommer	6	12	16	11

Det er igangsatt bygging av 3 hytter og 1 enebolig i 2017.

#### Plan

Det er vedtatt to private reguleringsplaner i 2017. En som omfatter næringsareal og en som omfatter en kombinasjon av bolig- og fritidsbebyggelse.

Revidering av kommuneplanens arealdel ble igangsatt i 2017. Det er vedtatt planprogram, arrangert åpent allmøte og det har vært åpent for innspill. Videre behandling skjer i 2018.

#### Utmark/miljø

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Motorferdsel i utmark, antall saker	32	17	14	26	48	11	28

Alle søknader om motorferdsel i utmark går gjennom kommunen og blir videresendt til andre parter (fylkesmannen, nasjonalparkstyret) der det er nødvendig. 27 søknader som er innvilget dispensasjon tidligere år er fortsatt gyldig. Det er vanlig med 4-årige vedtak og mange fikk fornyete dispensasjoner i 2017. Også de 8 leiekjøringsløyvene var oppe til politisk behandling i 2017.

Prosjektet med fjerning av blåleddved ble igangsatt i 2014 og har fortsatt også i 2017.

#### Gruveforurensing

I februar 2016 mottok Folldal kommune en rapport 20140321-0 4- R fra Direktoratet for Mineralforvaltning. Den rapporten anbefalte på tildekking av gruveavfall og naturlig nøytralisering og

utfelling av gruvevann, ved innblanding av vann fra Gorrbecken som de mest aktuelle tiltak. Det er uklart i hvilken grad disse tiltaka vil kunne skape en vannkvalitet i Folla som oppfyller det opprinnelige pålegget på maksimalt 10-15 mikrogram kopper pr liter vann ved Folshaugmoen. Blant annet vil dette avhenge av hvor omfattende fjerning av forurensede masser og tildekking som vil bli tillatt av kulturminnevernmyndigheter. Deretter har det siden februar 2016 skjedd lite overfor Follidal kommune fra Direktoratet for Mineralforvaltning sin side. Det var forventet at det skulle bli en offisiell høringsrunde på aktuelle tiltak, men så har så langt ikke skjedd.

Ut over dette har kommunen som tidligere gjennomført ettersyn og diverse tiltak på gruveområdet, i henhold til avtale med DMF. Kommunens utlegg og innsats refunderes ved årsslutt.

#### Eiendomsskatt

I 2017 har sakkyndig nemnd for eiendomsskatt hatt 2 møter og klagenemnd 1 møte. Det vil alltid være behov for å ha minst ett møte i sakkyndig nemnd før mars i skatteåret, for å foreta omtakseringer av aktuelle eiendommer. Det være seg nye eiendommer, eiendommer med bygningsmessige endringer etc. Hvert år gjennomfører eiendomsskattekontoret en god del besiktigelser i slike saker, og legger fram forslag til takster for nemnda.

Etter at eiendomsskatteliste ble lagt ut til offentlig gjennomsyn og eiendomsskattesedler ble sendt alle eiere av eiendom, kom det inn 4 klager. I tillegg er det som vanlig noen henvendelser og spørsmål omkring eiendomsskatt som besvares og oppklares uten at det ender med klage.

I 2017 har kommunestyret vedtatt at det skal gjennomføres ny alminnelig taksering fra og med 2020 (k-sak 33/17, esak 17/649). Dette med hjemmel i eiendomsskatteoven 8 A-3 (2) hvor det står at det skal være ei alminnelig taksering hvert 10de år.

I 2017 har sentrale myndigheter vedtatt enkelte endringer i lovverket som får betydning for eiendomsskatten fra og med 2019.

#### OM MÅLOPPNÅELSE

##### Indikatorer - måltall:

<b>Avløp</b>	Antall stopp på renseanlegg/pumpestasjoner m/ overløp til resipient	0
<b>Vann</b>	Planlagte avbrudd (kundetimer/år) Ikke-planlagte avbrudd (kundetimer/år):	55 10
<b>Fysisk planlegging</b>	Saksbehandlingstid byggesaker	5 – 25 dager
<b>Samferdsel</b>	Vedlikehold i tråd med plan, avvik	0
<b>Klima- og miljø</b>	Endring energiforbruk, formålsbygg	+ 98.443 kWh (4,2%)

##### Korrigerede brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal veg og gate (KOSTRA)

	Gj.snitt Hedmark	Gruppe 2	Follidal	
			Regnskap	Måltall
<b>2017</b>	91 791	86 758	33 774	37 000
<b>2016</b>	83 002	83 206	29 903	37 000
<b>2015</b>	67 008	74 384	24 903	37 000

##### Kommentarer:

- Det er ikke noe mål at utgiftene skal øke, Follidal ligger som vi har gjort tidligere svært lavt sammenlignet med andre og en må derfor forvente en økning også her. Det er også viktig å ha med seg at en årlig må investere nok til å ta vare på vegkapitalen best mulig

##### Brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (KOSTRA)

	Gj.snitt Hedmark	Gruppe 2	Folldal	
			Regnskap	Måltall
2017	1020	899	1269	900
2016	972	918	1097	770
2015	897	845	1057	770

Kommentarer:

- Måltallet vårt må nok justeres opp, sett i forhold til alderen på mye av bygningsmassen og tilhørende etterslep på vedlikehold. Vi bør likevel komme oss ned mot de vi sammenligner oss med.

#### Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (KOSTRA)

	Folldal	Rendalen	Tolga	Tynset	Alvdal	Os
2017	260	210	121	94	186	155
2016	198	124	120	111	179	194
2015	189	156	122	92	170	182

Kommentarer:

De høye tallene for 2017 har sammenheng med innkjøp av bioolje for konvertering fra vanlig fyringsolje, dette er gjort gjennom EPC-prosjektet. Det antas at det samme gjelder for Rendalen.

#### Andel utleid areal, boliger og næringslokaler i % (pr. 31.12)

	Utleieboliger (25 leil.)		Øvrige boliger* (43 leil.)		Kontorlokaler** (1445 m2)	
	Utleid	Måltall	Utleid	Måltall	Utleid	Måltall
2017	90	90	95	90	83	80
2016	90	90	95	90	83	80
2015	90	90	85	90	83	80

\*Omfatter pensjonistboliger og omsorgsboliger

\*\*Omfatter Nyberg, Helsetun og Dalen skule. Verket skole er ikke tatt med her.

Kommentarer:

- Generelt har det vært stabilt på utleiesida i 2017. Full utleie er umulig å få til, da det som regel blir en periode med oppussing / vedlikehold når en bolig blir ledig. Det er stadig henvendelser fra folk som ønsker å leie men som vi må avvise da det er fullt.

#### ERFARINGER OG FORSLAG TIL FORBEDRINGER

Bygg og infrastruktur:

- Energiutgiftene er som før en stor utfordring, med gjennomføringen av EPC-prosjektet skal energiforbruket for formålsbyggene på litt sikt bli betydelig redusert samtidig som vi har en sparegaranti mot energientreprenøren. Beregnet besparelse er 1,4 mill kWh/år, sparegarantien er 90% av dette. Det en selvsagt ikke vet noe om er prisutviklingen på strøm, som i 2017 i snitt økte med 12,1 %
- Det brukes relativt mye penger på forbruksmateriell som renholdsmidler, tørkepapir osv. Det er så vidt igangsatt et internt prosjekt for å få redusert forbruket og samkjøre varetyper. Prosjektet vil involvere også brukere fra andre enheter
- Det er igangsatt kartlegging av risikoforhold ved kommunale boliger, både bygningsteknisk og forhold knyttet til den enkelte beboer. Dette i henhold til krav i brannforebyggende forskrift. Dette er et arbeid som må følges opp kontinuerlig av alle som har med utleie / beboere å gjøre, og ses også opp mot midler kommunen har fått tildelt i prosjektet «Det store brannløftet» der det bl.a. kjøpes røykvarsler og komfyrvakter i alle aldersboliger
- Det er ønskelig med større andel planlagt vedlikehold med bakgrunn i livsløpskostnader, og i mindre grad kostbar brannslukking som i dag. Arbeidet er langsiktig men vil gi bedre kontroll på budsjettene over tid

- Det er brukt en del kroner på opprusting av kommunale veger de siste 10-15 åra, det viktige framover er å ta vare på vegkapitalen best mulig. For å få en god oversikt og gjøre de riktige tiltaka bør vi få på plass en Hovedplan veg. Det vil kreve noe innleie av riktig kompetanse

Saksbehandling, planer og prosjekter:

- TLU har en liten stab som jobber tett sammen og dels på tvers av fagområder. Dette har både styrker og svakheter. På den ene siden har vi mulighet til å omprioritere ressurser når det er behov, samtidig som det er kort avstand mellom kontorene når det er oppgaver og saker som berører flere fagområder. På den annen side er vi relativt sårbare ved lengre fravær
- En opplever ofte at det er et misforhold mellom ambisjonsnivå og opplevd framdrift i større prosjekter og planarbeid. Vi kan ha enda større fokus på dette framover og heller justere ned ambisjonsnivået noe
- I planarbeid jobbes det ofte på tvers av fagområdene / delvis utenom eget fagområde. Dette oppleves som oftest positivt av de ansatte som opplever større variasjon i oppgavene, samtidig som det gir kommunen økt fleksibilitet og mulighet til å løse planarbeid innenfor egen organisasjon

## 6. INTERKOMMUNALT SAMARBEID

For en del tjenester er det hensiktsmessig å søke samarbeid med andre kommuner i interkommunalt samarbeid. Dette kan være innenfor områder der kommunen alene vil ha et lite fagmiljø som f. eks barnevern m.m. Andre grunner til å inngå slikt samarbeid kan være at vaktbelastningen på våre ansatte blir for stor som for eksempel legevakt. Kravet til kompetanse kan også være en viktig grunn til at kommunene inngår slikt samarbeid. Man kan også gjennom samarbeid bygge ned sårbarheten ved vakanser i stillinger.

Folldal kommune har flere interkommunale samarbeid. Vi foretar også en del tjenestekjøp. På svært mange fagområder er det også ulike faglige, uformelle nettverk for gjensidig støtte og diskusjon. Disse er ikke opplistet i vedlagt oversikt. Imidlertid er det forsøkt å synliggjøre det mer formelle samarbeidet der kommunen har vært med i 2016, og der vi har økonomiske forpliktelser.

Ordning/enhet	Hjemmel
<b>Rådmann</b>	
Regionrådet	Kommunelovens § 27
Revisjon Fjell IKS	IKS
Kontrollutvalg Fjell IKS*	IKS
Arbeidsgiverkontrollen	Kjøp av tjenester
Barnevern	Vertskommune
Rørosregionen næringshage	Aksjeeier
<b>HRO</b>	
Legevaktsformidling	Vertskommune
Legevakt	Vertskommune
Jordmortjeneste	Kjøp av tjenester
<b>TLU</b>	
FIAS	Aksjeeier
Geodata/NØGIS	Vertskommune

Midt Hedmark brann- og redningsvesen	IKS
<b>NAV</b>	
Krisesenter	Kjøp av tjenester
Overgrepsmottak	Kjøp av tjenester
Meskano AS	Aksjeeier
Norskopplæring for voksne innvandrere	Vertskommune
<b>Service og kultur</b>	
Abakus AS - innkjøp	Aksjeeier
IKT Fjellregionen IKS (FARTT)	IKS
IKA Opplandene IKS	Kommunelovens §27
Teater i Fjellregionen	Vertskommune
Musikk i Hedmark	Stiftelse
Anno museum, Nord-Østerdal	Aksjeeier via stiftelsen Nord-østerdalsmuseet
<b>Skole</b>	
PP tjeneste inkl. logoped	Vertskommune

Folldal kommune har ikke gått inn i noen nye selskaper eller samarbeid i 2017.